

LENINO SUKAKTIS

KOVOJE UŽ LAISVĘ LAIMĖTAS DESPOTIZMAS

Prieš šimtą metų balandžio 10 d. 'senu stiliumi' ar balandžio 22 d. 'nauju stiliumi' Simbirske prie Volgos gimė Vladimiras Iljičius Uljanovas, plačiau žinomas Lenino vardu. Sovietų Sąjungoje tuo vardu vadinamas aukščiausias kalnas, 600 fabrikų, 112 universitetų ir tolygių aukštųjų mokyklų, 90 teatrų, 1.200 vaikų darželių ir kas ketvirtas kolchozas. Sukakties proga nurodoma, kad jo raštai yra išversti į daugiau kalbų (201), negu Šv. Raštas (197 vertimai) ir vokiečių rašytojo Karl May nuotykių romanai (144 vertimai). Paskutinis, kaip žinia, aprašinėjo pirmųjų kolonistų nuotykius Amerikoje, kurioje pats niekada nebuvo.

Ir Leninas visą gyvenimą svajojo apie pasaulio pagerinimą, bet kaip jam pasitaikė proga tikrai prisidėti prie jo patiesymo, Leninas pasielgė taip, kaip Dostojevskio 'Demonų' personažas Šigalovas:

"Aš susimaišiau savo paties argumentuose: Mano paskutinis reikalavimas tiesiogiai prieštarauja pradinėi idėjai. Pradėjęs nuo neribotos laisvės galų gale pasiekiau neribotą despotizmą".

Nors leninizmo skelbėjai šiandien yra rusai, tačiau patį Leniną vargiai galima laikyti tos tautos nariu. Jo tėvas buvo ūvąs, kadaise iškūrusių prie Volgos, palikuonis. Motina buvo vokiečių, atsikrausčiusių Kotrynos Did. laikais kilmės. Iš tos pusės jis galėjo turėti ir kiek žydiško kraujo. Jo tėvas — mokyklų inspektorius — už nuopelnus (jis įsteigė 500 mokyklų) buvo ca-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

ro pakeltas į bajorus. Vyresnysis brolis buvo pakartas už dalyvavimą pasikėsinime prieš sekančią carą. Su juo, Leninu, caro režimas elgėsi gana švelniai. Tiesa, už revoliucinę veiklą jis buvo išmestas iš Kijevo ir Kazanės universitetų, tačiau vis dėlto galėjo pagaliau baigti Petrapilio universitetą, nors ir laisvojo klausytojo titulu. Net ir ištremtas į Sibirą, Leninas ne tik palaikė ryšius su bendraminčiais Rusijoje ir užsienyje, bet savo patogumui turėjo pasisamdęs ... tarnaitę. Beveik iki pat revoliucijos jis gyveno iš pajamų iš tėvo dvaro, kuriame dirbo (ir skurdo) 83 kumečių šeimos. Tos, igalinsios Lenino išsimokslinimą ir palyginti ištaikingą gyvenimą, iš jo susilaukėmažiausiai padėkos. Valsiečių gyvenimas ir po revoliucijos ir dar dabar yra pats sunkiausias Sovietų Sąjungoje.

Valdžia Rusijoje Leniniui atiteko dėl dviejų pagrindinių priežasčių. Visų pirma tame kraste — kažkas panašaus dabar vyksta Amerikoje — visos valdinės institucijos buvo netekusios bet kokio autoriteto ir nebuvo kuo jį pakeisti. Apie Rusijoje įvykusią revoliuciją Leninas sužinojo 1917 m. kovo 15 d. iš Neue Züricher Zeitung nes tuo laiku gyveno Šveicarijoje.

Antra, vokiečių kariuomenės vadovybė sugalvojo jį nugabenti į Rusiją (su keliais milijonais aukso rublių) tam, kad jis nuverstų naują vyriausybę ir padarytų taiką su vokiečiais. Yra dar išsilikęs žvalgybos raportas iš tų pa-

čių balandžio 17 d. kuriame pranešama, kad Leninas laimingai atsidūrė Rusijoje ir: "Dirba pagal (mūsų) pageidavimą".

Tolimesnė istorija jau geriau žinoma. Marksizmą, kuriuo jis iki tol tikėjo, Leninas, gyvenimo sąlygų verčiamas, apvertė aukštyn kojom. Jis tikėjosi įsteigti kažką panašaus į valstybės kapitalizmą, turėdamas prieš akis vokiečių pašto pavyzdį. Toji institucija, nors ir be privačių savininkų dirbo pavyzdinčiai. O jei taip, to paties galima pasiekti ir kitose srityse. Iš dalies toks samprotavimas pasirodė teisingas. Sovietai turi stiprią karinę jėgą ir gana galingą pramonę. Bet kokia kaina tai buvo pasiekta? Kiek dėl to turėjo vargti ir kentėti paskiri žmonės? Prie bet kokio režimo, net ir caro, rezultatai būtų geresni.

Būdinga, kad iš 15 pirmosios liaudies komisarių narių tik 5 mirė natūralia mirtimi. Kiti 10 buvo nugalbinti jų pačių partijos ar tiksliau tariant įpėdinio Stalino valia.

Ir šiandien Sovietų Sąjunga pergyvena sunkią krizę. Tarp aukščiausios vadovybės — eina smarki kova, ką palidija didelis skaičius su sirgusių aukščiausių pareigūnų. Ukiniams, kaip pri pažino pats Brežnevas, kuris atrodo laimi varžybą dėl vadovybės, Sovietų Sąjunga yra didelėje bėdoje. Ar teroras dar kartą padės jam išsilaikyti, taip kaip Leniniui ir Stalinui, jau neatrodo visai tikra.

Kol kas tačiau minios žmonių laukia prie įėjimo į marmuro mauzolė-

Laimingai sugrįžę iš erdvės astronautai Fred W. Haise, Jr., James A. Lovell Jr. ir John L. Swigert Jr. ant lėktuvnešio Iwo Jima denio. Visus tris astronautus prezidentas Nixonas, nusikridęs jų pasitikti į Honolulu, apdovanojo aukščiausiu Amerikos žymeniu "Laisvės medaliu". Astronautų sugrįžimą dideliu dėmesiu sekė visas pasaulis ir prezidentas Nixonas gavo daug sveikinimų iš įvairių valstybių galvų dėl astronautų laimingo sugrįžimo. Sveikinusiujų tarpe buvo ir popiežius Paulius VI.

ALPUI GILVYDŽIUI 75 METAI

PASKUTINIOJO LIETUVOS SEIMO VICEPIRMINKO PAGERBIMAS

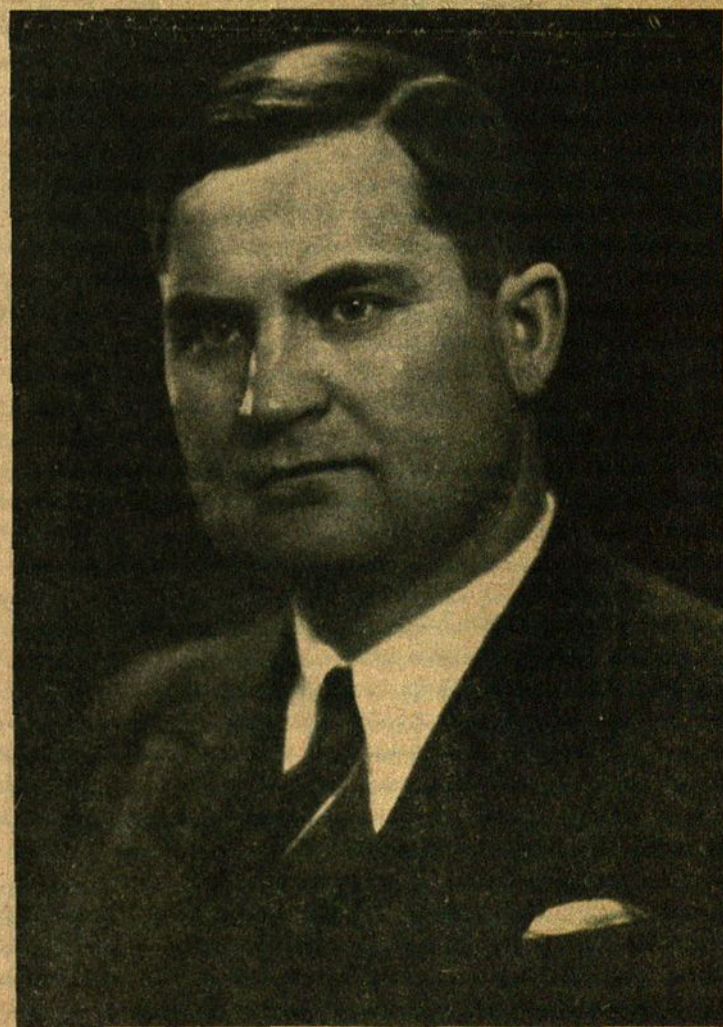
Alpo Gilvydžio sukaktviniai metai gal ir pralinktų nepastebėti, jei jo asmuo nebūtų surištas su svarbesniais jo veiksmais ir pareigomis. Jis gimė Kikonys, Kupiškio parapijoje. Pramokęs namuose lietuviškai skaityti ir rašyti, 1904 m. įstojo į Kupiškio pradžios mokyklą. Baigęs Kupiškioje dviklasę, toliau mokėsi Vilniuje privačiai. Jau gyvendamas Vilniuje parodo savo jautrią širdį lietuviškumui. A. Gilvydis susitarė su būreliu lietuvių moksleivių kalbėti krautuvėse tik lietuviškai.

1912 metais jis priimamas į Maskvos žemdirbystės mokyklą. Kai 1915 m. suvažiavo didesnis skaičius lietuvių Maskvon, A. Gilvydį jau

dino lietuvių moksleivių susiskaldymas srovinėmis organizacijomis ir tarpusavio rietenos. Jam atrodė, kad lietuvių moksleiviai galėtų rasti savo tautinį pagrindą bendrai veikdami. Jis galvojo, kad atei-

je tautinės lietuviškos srovės žmogus, kuriam tautos ir Lietuvos reikalai stovėjo aukščiau už srovines ideologijas. Jis priklausė pažangiečiams, tautininkams ir šauliams.

1936 metais Panevė-

Alpas Gilvydis, buvęs paskutiniojo Lietuvos seimo vicepirmininkas, dabar gyvenąs Detroito, 75 metų amžiaus proga bus pagerbtas gegužės 3 d., sekmadienį, 12 val. Detroito Lietuvių Namuose.

jų, kur laikoma Lenino mumija. Sovietų valdžios pageidavimu Berlyno neurologas prof. Oskar Voigt Lenino smegenis iš lavono išėmė ir supiaustė į 31.000 preparatų. Šiandien nė vieno jų neliko. Ir jie nereikalingi. Valdžios išsilaikymui reikalingas ne tikro, bet tariamo Lenino kultas.

BUS LANKOMA LIETUVOS PASIUNTINYBĖ

Lietuvos pasiuntinybė Washingtono yra įtraukta į lankomų gegužės 2 d. ambasadų tarpą ruošiamą Goodwill Industry organizacijos. Užsimokėję \$6.00 asmenys bus vežiami autobusais ir galės pamatyti Čekoslovakijos, Indonezijos, Ispanijos, Italijos, Kuwait ambasadas, Lietuvos pasiuntinybę ir Congressional Clubpatalpas. Kelios tautiniai draubžiais pasipuošusios lietuvaitės aiškina lankytojams apie Lietuvą, jos dabartinę padėtį ir apie daiktus esančius pasiuntinybėje.

tininkai ir aušrininkai galėtų susijungti bendram veikimui, pasilaikydami savo asmeniškus ideologinius įsitikinimus. 1915 metų gale jo iniciatyva buvo sušauktas lietuvių moksleivių susirinkimas ir įsteigta tautiškai nusiteikusių lietuvių moksleivių organizacija, kuri pasivadino "Laisvininkais". Jos nariais buvo aušrininkų ir atelitininkų, bet dauguma nepriklausiusių nei vieniems.

A. Gilvydis taip ir pasiliko visą amžių tolerantas kitų ideologinėms pažiūroms, bet savo veiklo-

žio apygardoj buvo išrinktas į Lietuvos Seimą, kuriame pateko į prezidiumą ir išbuvo Seimo vicepirmininku iki rusiškųjų tankų užgniaužė Lietuvos Nepriklausomybę ir visas jos valstybines institucijas.

Bet rusiškieji tankai nepajėgė užgniaužti mūsų prisiminimų Nepriklausomos Lietuvos institucijų ir jas atstovaujančių asmenų. Todėl A. L.T. S-gos Detroito Skyrus š.m. gegužės 3 d. 12 val. p.p., Lietuvių namuose, Detroito, rengia

(Nukelta į 2 psl.)

Kremliuje siaučia "epidemija".

Kosyginas ir Brežnevas viens kitą "konsultuoja"...

PO PIETU KRYŽIUM

VLADAS RADZEVIČIUS

NAUJI VĖJAI

Dvidešimties metų praktika parodė, kad lituanistinis švietimas, tautinės egzistencijos ir tautinės tęstinumo pagrindas, susidūręs su kasdienybe ir tremties diktuojamomis sąlygomis, savo uždavinių Australijoje pilnai neįvykdo. Jaunoji karta jau nesugeba savo minčių reikšti lietuviškai ir tarpusavy tesikalba tik angliškai. Šiais faktais besiremdamas senimas priekaištuoja, kad jaunimas, nežinodami, kas jie yra, pamiršta lietuviškus reikalus.

Australijos lietuvių suorganizuotose Studijų Dienose lituanistinio švietimo problemas gvildeno keturi prelegentai, šios srities specialistai. Du iš jų (D. Simankevičienė ir V. Čižauskas) daugiausia lietuviškas problemas, su kuriomis susiduria tėvai, mokydami vaikus lietuviškai. Kiti du prelegentai (J. Janavičius ir V. Straukas) apžvelgė organizuotą lituanistinį švietimą.

Tuo tarpu, kai Jurgis Janavičius ribojosi tik kursais suaugusiems, Vytas Straukas pateikė konkrečių pasiūlymų reformuoti visą lituanistinį švietimą. Šis, jau Australijoje įsigijęs mokytojo kvalifikaciją, jaunosios kartos atstovas teigė, kad dabartinės mūsų savaitgalio mokyklos lietuvių pavertė našta jaunam lietuviui. Jo jauna galva esanti apsunkinama dalykais, kurie jam svetimi ir nesuvirškinami. V. Straukos samprotavimais, lituanistinis švietimas turėtų būti vykdomas trim etapais:

Pradžios mokyklos amžiaus vaikams savaitgalio mokyklose pravedami praktiškai pasikalbėjimai, vadovaujantis pagrindiniu tikslu išmokinti vaiką laisvai susikalbėti kasdieninio bendravimo temomis. Čia lietuviškos pamokos pravedamos žaidimais, improvizuotais vaizdeliais, kartas nuo karto įpinant istorinius momentus. Vaikai nevarginami jokiais gramatikos taisyklėmis ir ilgais rašymais. Naudojamos modernios mokytojo priemonės ir telkiami kvalifikuoti mokytojai.

Antrame periode telpa gimnazijos amžius. Čia jaunuoliai jau nuodugniau supažindinami su lietuvių kalbos savybėmis, naudojantis gramatika, Geografija, istorija ir literatūra mokoma be pretenzijų į akademinį lygį. Šio amžiaus jaunuoliai palaipsniui jungiami į organizacinę darbą, leidžiant vystyti jų kūrybingumą.

Trečiame periode, kuris apima tiek universitetuose studijuojantį jaunimą, tiek studijas baigusius, toliau gilinamas praktiškas lietuvių kalbos naudojimas, plačiau įjungiant istorinius, geografinius ir politinius lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės gyvenimo momentus. Čia tobulinamasi akademinio principu, per diskusijas, seminarus ir t.t.

Siūlydamas šias reformas, V. Straukas pabrėžė, kad pradžioje visas lituanistinis švietimas turi būti sukoncentruotas praktiškame lietuvių kalbos mokyme šia eilės tvarka: kalbėjimas, skaitymas, rašymas. Jis nesistebėtų, jei lietuvių kalbos lietuviškose savaitgalio mokyklose būtų mokoma svetimos kalbos dėstymo metodais.

Kiek galima spręsti iš diskusijų, kurias šie pasiūlymai iššaukė, lituanistinio švietimo reforma laikoma pilnai pribrendusia, reikia vis dėlto pastebėti, kad daugeliu atvejų šios sudėtingos problemos diskusijos charakterizavo ne tik logiškas protas, kiek pakilusi patriotinė nuotaika ir jausmai. Dažnai buvo pamiršamos sąlygos, kuriose gyvename, ir ištekliai, kuriuos turime. Pateiktos reforminės mintys tapo tarsi žiburys, kuris galėtų vesti prie tikslo. Pats reformos siūlytojas tikisi, kad lituanistinio švietimo pereinamasis galėtų tik specialio mokytojų komisija, sudaryta prie Krašto Kultūros Tarybos. Kaikas galvoja, kad visa šios Tarybos Lituanistinė Sekcija turėtų būti iš pagrindų pakeista.

• SKULPTORĖ IEVA POCIENĖ, kuri laikoma viena stipriausių šios srities menininkių Australijoje, prieš kiek laiko įsigijo Adelaidėje atskirą namą ir įsirengė jame savo atelje bei galeriją savo kūriniams, Ieva Pocienė aktyviai reiškiasi įvairiose parodose už savo kūrinius dažnai laimėdama pirmąsias vietas.

• TASMANIJOS LIETUVIAI skelbia "Mūsų Pastogėje" jautrias padėkas Melbourno menininkams (p. Morkūno vyrų oktetui ir pianistei D. Jokubauskaitei-Levickienei) už jų koncertus nuošaliai nuo kitų Australijos lietuvių toje saloje gyvenantiems tautiečiams. Panašų pasidžiaugimų buvo paskelbta ir po Adelaidės menininkų (vyrų oktetu, moterų kvartetu ir solistės G. Vasiliauskienės) gastrolijų kitoje nuošaliai esančioje vietoje -- Vakarų Australijos sostinėje, Perthe, kurį nuo Adelaidės (arčiausia kolonija) skiria 1700 mylių.

MANO ĮSPŪDŽIAI IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS

ŽIVILĖ KELIUOTYTĖ

Aš noriu jums papasakoti, kaip man viskas atrodė, aplankius pavergtą Lietuvą...

Daug kas važiuoja aplankyti giminių. Taip ir šį kartą lėktuve buvę ne mažai lietuvių, daugumoj vyresnio amžiaus. Ir kiek pastebėjau, artinantis prie Vilniaus, visi pradėjo labai jaudintis, daugelis verkė. Man pačiai buvo įdomu, kaip, atrodo, ta Lietuva, tas Vilnius... mano seneliai ir kiti giminačiai...

Išlipę iš lėktuvo, kai kurie, iš vyresniųjų klupo ant kelių, bučiavo žemę ir šluostėsi ašaras. O aš žengiau į priekį ir mano akys atsirėmė į didelį užrašą, kurio nesupratau, nes buvo rusiškai... Dairiausi lietuvių užrašų, bet niekur ne pastebėjau. Įėjus į stotį pasitiko ir vėl visur tie rusiški užrašai ir tarnautojai atlikinėjo formalumus rusiškai. Tuoju, priartėję prie laukiančiųjų, vieni kitiems puolė į glėbį... bučiavo vienas kitam veidą, rankas ir verkė. Verkė visi iš eilės... Ir aš grau-dinausi, žiūrėdama į juos, kol į mane prašneko, jau senyvas žmogus, aukštas, baltas plau-

kais: "Živilike ar tai tu mano anūkėlė". Pažiūrėjau į jo veidą ir man pasirodė, kad tikras mano tėvelis stovi, tik daug vyresnis... Ir apkabinau senelį, o jis bučiavo mano plaukus, kaktą, o per jo skruostus, iš mėlynų akių, riedėjo ašaros... Apsikabinau senelį ir jaučiau, kad jis savas, kad jis, o ne tie svetimi užrašai sutikę mus... Jis toks artimas... ir staiga pasijutau gerai, jaukiai ir šiltai laikydamosi už senelio rankos... Tuoju apsupo mane ir kiti giminės ir mano bobutė. Viešbuty vėl rusiška atstumianti aplinka.

Atvirai ir šiltai pasikalbėjau su saviškiais vaikščiodama Vilniaus gatvėmis, kur niekas mūsų negirdi. Gatvėse girdėjos ir rusiškai ir lietuviškai kalbant...

Mano akys gaudė jaunus žmones, daugumoj studentus. Jie žengė Vilniaus gatvėmis energingai šypsodamiesi, triukšmingai juokdamiesi... Ir taip man norėjosi prie jų pribėgti ir pasakyti viską ką tik aš žinau...

Turėjau progos, valgyklose, susitikti su jaunu, bet jie buvo santūrus, mandagūs, lyg ir

• LIETUVIŲ SKYRIUS specialioje tautybų parodoje, kuri rengiama ryšium su Australijos atradimo 200 metų sukaktuvėmis ir kuri buvo atidaryta Sydneyje š.m. balandžio 7 dieną, yra įrengtas ponios G. Kazokienės rūpesčiu. Milijoninio tiražo žurnalas "Australian Women's Weekly" parodos proga įdėjo didelį lietuviškų išdirbinių nuotrauką, vaizduojančią gintarus ir taurines juostas.

• DVI MELBOURNIŠKES (p.p. Vida Aleknieienė ir Rasa Lipšnieienė) neseniai baigė St. Martin teatro dramos mokyklą Melbourne ir netrukus pradės šiam teatre vaidinti. Melbourne lietuviškai tikisi, kad abi naujos teatrinės pajėgos prisijungs ir prie lietuviškų vaidinimų.

• SPAUDOS MYLĖTOJŲ BŪRELIS pradėtas organizuoti Adelaidėje. Pirminis susirinkimas įvyko š.m. balandžio 8 d. Lietuvių Namuose. Būrelio iniciatoriai -- lietuviškos periodinės spaudos bendradarbiai.

Australijoje susituokė LB Melbourne apylinkės valdybos nariai Danutė Jokubauskaitė ir Vytautas Levickis, abu veiklūs jaunuoliai lietuvių visuomeninėje gyvenime. Iš bažnyčios arkliais vežama karieta jaunėjų į Lietuvių Namus, kur tradiciniu būdu juos pasitiko tėvai. Svečių tarpe dalyvavo ir jaunosios dėdė iš JAV inž. Ed. Jokubauskas.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiai įteikti data: 1970 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant priedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 300 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudoti konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

venge manęs... Okai kurie man, tylom, paaiškino viską. Ir aš supratau kas jų širdyse dedasi... Tylom perdaviam jiems visus linkėjimus... Jie priėmė tai tylomis, bet veidai jų šypsojosi ir pagriebė mano ranką spaudė, stipriai spaudė...

Vieną rytą, saulei tekant, vienai viena užlipau ant kalno į Gedimino pilį. Pirmieji saulės spinduliai apšvietė Vilnių. Ir kalvose, kalneliuose, sublizgėjo, sužėrėjo sena Gedimino sostinė. Iš istorijos ir pasakojimų žinojau, kad ta pilis daug matė, daug žinojo, o dabar jos bokšte svetima, raudona vėliava kabo... Ir vėl žvelgiau į Vilnių ir viskas taip atrodė, kaip jau nuo seno žinojau. Tik šį ankstyvą rytą jaučiau, lyg šalia manęs, geležiniuose šarvuose, ir Vytautas ir Kęstutis ir Gediminas, ant kardų pasirėmę, žvelgė į Vilnių, liūdnai linguodami galvas, rodos, sakydami: "O jūs, vaikučiai Lietuvos, kam tėviškę praradot"... Pasidarė ir man liūdna ir baisiai gaila, kad toks, saulės spinduliuose žėrintis Vilnius, buvęs kunigaikščių miestas, sostinė Lietuvos, svetimųjų pavergtas, net ir mūsų trispalvės Gedimino bokšte nebėra.

Grįžau mintimis į Chi cagą, kur mes trispalvę laisvai, su didžia pagarba įnešam, iškeliam per visas iškilmes ir minėjimus. O čia, tikroji trispalvės žemė, jai vietos nebėra. Užvirė mano kraujas ir norėjau, užbėgus į bokštą nuplėsti tą raudoną svetimųjų vėliavą ir sutrypt, sudraskyti... Ir apkabinus seną, seną Gedimino pilies stulpą pajutau, kad čia mano žemė, kad rytą auksu žėrintis Vilnius yra mano, kad balta galva senelis yra mano ir tie jauni žmonės, supratę mane ir spaudę ranką, yra mano... Vis-

kas mano... O aš pati, gimusi svetimojo padangėj svetimų žemių išauginta ir išauklėta, atvykusi į tikrąją savo žemę turiu verkėti ir gailėtis visko kas mano, klausyt ir bijot svetimųjų... Ir aš, laisvam pasauli užaugus tik laisvę suprast tegaliu...

A. Gilvydis...

(Atkelta iš 1 psl.)

Nepriklausomos Lietuvos paskutiniojo Seimo vicepirmininko Alpo Gilvydžio ir Seimo paminėjimas. Skaitys paskaitas: prof. dr. Bronius Nemickas -- apie Seimą, o dipl. teis. Vincas Šarka -- apie A. Gilvydį.

Po akademinės dalies bus bendri pietūs.

J.Š.

PAGALVOK...

• Radaras yra labai tinkamas tolimesnio laiko orui įspėti. Tačiau sekančios dienos oro spėjimui, reumatizmas daug geresnis.

• Kas nori laimingo gyvenimo saulėlydžio -- tepamiršta jaunystę.

• Iš aukšto bokšto varpai gražiai skamba.

• Pirmą negu Sov. Sąjungoje buvo įkurtas socializmo rojus, pasaulyje net dviejose vietose egzistavo socializmo dangus: skruzdėlyne ir bičių avily.

• Niekas taip žmogaus nesunaikina, kaip jis pats save.

• Vyras, kurs yra žmonos, jos motinos ir dukters "graužiamas" dar ir šiandien nejaucia jokio generacijų skirtumo.

• Niekas tau negali suteikti pilno gyvenimo džiaugsmo, nes jo kūrėju tu pats esi.

Paruošė V.Š.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos -- Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ -- ĮSITIKINSITE.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIKŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.MECENATO
SULAUKUS

Kas nori ar kam reikalinga sovietinė tikrovė pažinti šiandien tam yra daug ir įvairių kelių bei priemonių, jų tarpe ne paskutinėje vietoje pasakojimai, pareiškimai ir viešai viena ar kita forma paskelbti prisiminimai asmenų kuriems teko tą tikrovę praktiškai išgyventi ir laimingu būdu, įkaitų nepalikus ir persekiojimų nepabūgus, negrižtamai pasiekti laisvę Vakarų pasaulyje. Žinoma, jeigu žvalgyba būtų galėjusi jų mintis išskaityti, jiems nebūtų atėjusi išvykimo valanda. Nebūtų išleidę, kaip daugelio neisleidžia savo pačių artimųjų giminių čia aplankyti ir su jais pasisvečiuoti.

Viena tokių nenumatytai išsprukusių, beabejo, yra sibirinių prisiminimų autorė Stefanija Rūkienė. Jos parašytas pirmasis tomas "Vergijos kryžkeliose", vos tik išėjo iš spaudos, pasisklido greit ir plačiai. Nemaža dalykų, knygoje pavaizduotų, esame patys patyrę, kitus galėjome jausti ir įsivaizduoti, bet ne taip vaizdžiai ir tikrai, kaip autorė juos savo knygoje atskleidė. Dabar mums jau suvokiama, kokiomis aplinkybėmis, galima sakyti, mūsų visų artimieji buvo jėga ir prievarta išplėsti iš savo žemės ir savų namų, kaip jie buvo kankinami, varginami ir tiesiog žudomi Sibire. Išsilaukė tik stipresnieji ir tie, kuriems susidėstė palankesnis likimas.

Jeigu čia išleidžiamos knygos Lietuvos nepasiekia, kaip mums brukamas bolševikinis šlamštą iš jos, tai darnereikia, kad jos nebūtų skaitė tie, kurie ten visus čia pasirodantčius leidinius "dėl ataskaitos" nuolat gauna. Jie tyli, nes turi tylėti. Bet ją skaitė ir ne vienas iš ten atvažiavęs turistų. Pustlapį po puslapio skleidamas, jis negalėjo nuslėpti dėkingumo autorei už tai, kad ji nuostabių tikslumu viešumai atskleidė vergijos tikrovę, jos pačios išgyventą. Baigęs pirmąjį tomą, ne vienas toks skaitytojas iš anapus, giliai susimąstęs, nebegalėjo čia tylėti ir pastebėjo, kad tikrai negalimi dalykai kartais virsta galimais, o kančios ir vargai nelieka tik praleisti ir užmiršti.

Nuo mūsų pačių pareina, kad lietuviška knyga išieivijoje nepasiekia tiražo, skaičiuojamo de-

šimtimis tūkstančių egzempliorių. Daug kur esame veiklūs ir stropūs, kai kur net persistengiame, tačiau knygų paplitime labai dažnai esame verti užtarauto priekaišto. Ne vienas, kuris galėtų jų įsigyti, kažkaip pasišykšti, nereikšmingiems niekniekiams keleriopai daugiau išbarsto, bet knygos į savo namus neparasineša. Kitas vėl paskaito, bet tik gavęs pasiskolinti, o neretai ir ją savininkui gražinti pamiršta.

Vis dėlto yra ir skaisčių, knygai kelių tiesiančių ir lyginančių išimčių. Štai susidėję rėmėjai išleido Bern. Brazdžionio poezijos rinktinę. Kiek seniau tuopačiu būdu Lietuvos Nepriklausomybės Fondas suorganizavo Alberto Geručio redaguotos "Lithuania 700 Years" išleidimą net dviem laidom. Arba vėl, Draugo dienraštis parūpino jau devynioliktą premijuotą romaną, kiekvienais metais suradęs mecenatą, premijai paskyrusį po tūkstantį dolerių. Jau apskrita suma, sudėta ne daugelio pasišventėlių. Dirvos novelės konkursą metų metais globoja pagarbos vertas Simas Kachelionis, tam tikslui paskyręs jau porą tūkstančių nelengvai uždirbtų dolerių. Dirvos romano konkursui, kurį laimėjo Alės Rūtos "Kelias į kairę", savo laiku tūkstanties dolerių premiją paskyrė J. Česna -- liko amžiaus šviesus a.a. J. Čėsno prisiminimas.

Tęsdami lietuviškos knygos didžiųjų rėmėjų sąrašą, su pagarba prisimename dr. Juozą Dauparą, kuris kaip mecenatas savo tūkstanties dolerių auka Vilties Draugijos leidyklai padėjo išleisti Stefanijos Rūkienės prisiminimų pirmąjį tomą "Vergijos kryžkeliose".

Nebetoli tas laikas, kada skaitytojus pasieks Stefanijos Rūkienės prisiminimų antrasis tomas, kurį autorė pavadino "Grižimas į laisvę". Kas skaitė jos pirmąjį tomą, tam pavadinimas pakankamai pasako, kas bus antrajame. Džiaugiamės autorės Stefanijos Rūkienės atsidėjimu ir pasišventimu ištesėti didžiulį užsimojimą, be to, knygos gale duoti priedą -- ilgą sąrašą Sibiro kankinių, jos turimomis žiniomis žuvusių tremtyje. Knygos baigiamieji darbai eina į galą, ir

MŪSŲ JAUNIEJI VEIKĖJAI

Šiandien išieivijoje nerasime nė vienos labai gausios ir veiklios jaunimo organizacijos, kurios buvo nepriklausomoje Lietuvoje. Žinoma, dėl to kaltos skirtingos gyvenimo sąlygos, kalta pati jaunoji karta, bet už vis didžiausia kaltė tenka vyresniesiems tų organizacijų vadovams, kurie atkūrę mūsų tėvynėje veikusias draugijas bei korporacijas iki pat šių dienų neieškojo naujų kelių ir priemonių patraukti jaunimo dėmesį. Veikiama prieš 30 metų surašytais ištatais ir reikalaujama jų laikytis, nežiūrint kad jie buvo surašyti veikimui savo tėvynėje, o dabar gyvenam svetimam krašte, o juk ir to paties krašto gyvenimas ir bet kokia veikla keičiasi ne metais bet mėnesiais.

Dejuojame esamų jaunimo organizacijų neveiklumu, bet ką gi darome jų išjudinimui, kiek pastangų dedame naujų narių įtraukimui? Atsimenu Lietuvoje, kur organizacinis veikimas neturėjo tautai lemiamos reikšmės, bet vis tiek vos atvykusius iš provincijos vidurinių mokyklų į gimnazijas, universitetus, vyresnieji org-jų vadovai naujokus kaip įmanydami traukdavo išrašyti į jų vadovaujamą org-ją, neteilingai nariai kalbindavo ir lenktyniaudavo, kuris ir kiek naujų narių atves į pirmąjį susirinkimą po atsotogų. Tuo tarpu čia atkūrėme ir sėdime vieną metinį susirinkimą ir kartu parenkiamą suruošę. Atidavę me jaunimui, tačiau griežtai prižiūredami,

už poros mėnesių ji jau turėtų išeiti iš rišyklos.

Antrojo tomo "Grižimas į laisvę" išleidimą paskubino ir užtikrino jo mecenatas, atėjęs Vilties Draugijai į talką taip pat su tūkstanties dolerių auka. Tuo mecenatu yra Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos St. Louis skyrius ir asmeninėmis aukomis jo nariai: Jonas Gumblevičius, dr. Paulius Švarcas, Bronius Tiškus, Jonas Luja, Aleksas Goberis, Juozas Saladžius, Jonas Kleinaitis, Kristupas Kikutis, Romas Izdunis ir Vladas Tervydis. Jų tūkstantinę gavome čekiu ir aukotojams nuoširdžiai dėkojame. Ypatinga pagarba priklauso šio užsimojimo pradininkui dr. Pauliui Švarcui, ALT S-gos St. Louis skyriaus steigėjui ir pirmajam jo pirmininkui. Dabar skyriui pirmininkauja Vladas Tervydis, kuriam priklauso nuoširdi padėka už skyriaus auką sudarantią tūkstantinę trečdalį.

Šia proga norėčiau palinkėti, kad gražus ir gyvas rėmėjų ir mecenatų pavyzdys daug metų skintų ir tiesų kelią laisvajame pasaulyje puoselėjamam lietuviškos spaudos žodžiui -- knygai ir laikraščiui lietuvių šeimas ir namus.

Al. Laikūnas

kad jie nei trupučio nerutultų nuo mūsų buvusių korporacinių organizacijų tradicijų bei ištatų.

Vadovaujančių ir patriotiškai nusiteikusių asmenų iš akademinio jaunimo tarpo nestokojame, bet labai trūksta jiems talkininkų. Štai ne seniai skaitėme balandžio 1 d. Dirvoje R. Staniūno pasakytą kalbą Lietuvos nepriklausomybės minėjimo proga, kur jis retu dabartinio mūsų akademinio jaunimo nuoširdumu užakcentuoja:

"... Tik kietos ir brandžios asmenybės išaugusios iš lietuviybės gailingo troškimo sugėbės vesti tautą į pilnutinį laisvės idealo įgyvendinimą ir atliks prasmingą žmogui ir tautai skirtą uždavinį.... Tik stiprios asmenybės, apsišarvavusios geležine valia ir nepalaužiamu ryžtu gali išlikti nepaliestos žalingos materializmo įtakos. Kiekvieno lietuvių šventapareigą jausti didelę atsakomybę prieš istoriją ir mūsų tautos ateitį, nes šiandien istorija yra liudininkė mūsų veiksmų, o rytoj ji bus teisėja mūsų paliktų darbų... Lietuvalai laisvės siekimas tai didysis mūsų idealas, kurio siekimui turi būti jaunųjų neolituanų nukreiptos širdys ir protai..."

Tai tik vienas iš daugelio mūsų tautiniai su brendusių jaunuolių, kurio mintimis ir pavyzdžiu turėtų sekti visi jaunieji akademikai. Tikėkim jog taip ir įvyks.

Neseniai teko dalyvauti viename susirinkime, į kurį specialiai iš Chicagos į New Yorką buvo atvykęs jaunosios kartos atstovas Korp! Neo-Lithuania Vyriausios valdybos pirmininkas Algis Modestas, jau spėjęs gražiai užsirekomenduoti jaunatviška nuoširdžia akademinio jaunimo veikla.

Svečias, kurio susirūpinusi išvaizda, kaip pagyventi veiklą, priminė lietuvišką smūtkelį, kantriai sėdėjo ir klausėsi vietos vyresniųjų kolegų kalbų, kaip ir dera gerai išauklėtam jaunuoliui, nes juk vyresniam pirmenybė. Tačiau, nesulaukdamas galio prabilo: "Mielie kolegos, juk aš neatvykau klausytis jūsų vietinių sąskaitų suvedinėjimo". Kokių sąskaitų? -- skaitytojas paklaus. Gi man atrodė, kad kalbos ir ginčai visą laiką sukosi tarp vyresniųjų kolegų dėl asmeniškų nuomonių skirtumo, dėl kai kurių vietos narių tinkamumo ir t.p.

Tikrai tai buvo tuščias kelių valandų laiko gaišinimas, kol pradėta svarstyti tikrieji organizaciniai reikalai, o tai vyksta ir kitur, kaip patvirtina jaunosios kartos atstovė Eglė Juodvalkytė "Akiračių" 11/15 numeryje, palygindama Europos ir JAV lietuvių veiklą. Tarp kitko ji rašo: "mes Amerikoje, nors ir gerai tą lietuvių ypatybę pažįstam, vistiek iš savo organizacijų bei korporacijų padarom bobinčių, kuri vienas kitą traukiame per dantį. Savo tarpe mes susiedam kaip šunys, o tik neatsiekdami savo nustatytų tikslų, bet asmeniniuose ginčuose visai pamiršdami juos".

Nenuostabu todėl, jei keliuose iš eilės panašiuose posėdžiuose dalyvavę ilgainiui liekam pasyviais lietuviško gyvenimo stebėtojais, nes ne bematome tokios veiklos tikslo, o jaunimas įsijungia į amerikiečių jaunimo idėjų populiarinimą arba lieka gyventi tik sau, imdami pavyzdį ir vėl iš daugumos vyresniųjų.

E. Čekienė

• LIETUVOS GENERALINIS KONSULAS dr. P. DAUŽVARDIS ir ponias, Tėvas Bruno Markaitis, Dr. W. Eišinas ir ponias, ir Urugvajaus konsulas Feliksas Stungevičius užpraieitą trečią dieną dalyvavo Loyolos

ŽVILGSNIAI

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS

Prieš gerus metus Zenonas Rekašius, Akiračių rašydamas apie VLIKo pirmininko paskaitą Chicagoje, ten pasigesdamas jaunimo, kalbėjo: "O vis vien, labai įkyriai peršasi mintis, kad nebėra Chicagoje lietuvių, kurie nebūtų pensininkai.... Gerai tai ar blogai, spręsk skaitytojai pats. Išvada tačiau gana aiški -- jei mūsų "veiksniautojai" ir "politikautojai" nesugebės rasti bendros kalbos su jaunesniąja karta, po dešimties metų ne daug beliks klausytojų".

Pasakyta trumpai -- drūtai. Bet... ir teisingai. Ir mūsų lietuviškoji spauda, deja, randasi šioje kategorijoje.

Buvo minėta kad yra jaunesniosios kartos rašančių, ir neblogai rašančių, galima daryti. Bet dabartinė spauda jų bendradarbiauti nepriaukia.

Gal mūsų spaudos temos, gal beprasmiškai prieš tris dešimtmečius mirusių ir atgyventų politinių partijų ginčai, smulkmeniška polemika, ar kas nors net ir neapčiuopiamo ne tik naują talentą nepritraukia, bet dažnu atveju ir atstumia.

Ir kur glūdi atsakymas?

Nežinau.

Ir jei žinočiau, tai pats pradėčiau leisti laikraštį, kuris tikrai ir jaunų bendradarbių ir skaitytojų skaičiumi nukonkuruotų ne vieną dabartinį leidinį.

Ir iki atrasime atsakymą, o jį būtinais reikės atrasti, tik galime ir toliau kalbinti naujus talentus, tikėdamiesi kad kaip nors, rasime abiemis suprantamą dialogą.

Universiteto 100 metų sukakties minėjimo užbaigimo bankete Pick-Congress viešbutyje. Banketas buvo ypatingas: jam dalyvavo visų Chicago ir kelių kitų universitetų bei mokslo institucijų prezidentai bei atstovai. Svečių viso buvo per 400.

Trečiądienio popietę gen. konsulas dr. Daužvardis dalyvavo ir iškilmingose konvokacijoje Loyolos Universitete. Atstovavo Lietuvą. Procesiijoje žygiavo su užsieniečiais profesoriais: iš Cambridge (Angl.), Heidelbergo ir k. Jų buvo apie 10. Konsulas dėvėjo Georgetown Universiteto Teisių Daktaro uniformą (togą). Konvokacijoje buvo išdalinti 27 garbės doktoratai. Programoje buvo atlikta Tėvo Markaičio oratorijos "100 Suns" ištraukos.

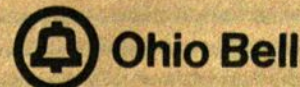
NAUJOS KNYGOS

• BUVO BROLIAI DEVYNI ir SIGUTĖ. Ava Saudargienė. Dvi triveiksmės pasakos mažųjų teatrui vienoje knygoje. Pirmąją iliustravo Ugnė Kazokaitė, antrąją -- Algis Plukas. Tiražas 500 egz. Išleido 1968 m. Australijos Lietuvių Bendruomenės krašto kultūros taryba.

Kaip
surasti
savo
draugus

Telefonų knygoje. Tai greičiausias, lengviausias būdas surasti jums reikalingus telefonų numerius.

Pasižiūrėkite toje knygoje, taipgi, informaciją apie suradimą numerių kitose tolimesnėse vietose, skubos įvykių numerius, tolimų vietovių papigintų kainų valandas. Ir daug ko daugiau. Geras skaitymas, kada to prireikia.

Lietuvių Forumo radijo programa Chicagoje balandžio 25 d. mini 2 metų sukaktį. Ši programa be skelbimų tęsiasi 1 val. laiko. Dviejų metų laikotarpyje programose dalyvavo apie 200 žymiųjų amerikiečių ir lietuvių politikų, visuomenininkų, kultūrininkų, mokslininkų, menininkų. Nuotraukoje programos dalyviai minint prof. dail. Adomo Varno 90 metų sukaktį. Iš kairės: Vytautas Kasniūnas, Sr., Marija ir inž. Antanas Rudžiai, Lietuvių Forumo radijo leidėjai, dail. Zenonas Kolba, Sėdi prof. dail. Adomas Varnas ir jo žmona, Marius Kasniūno nuotrauka

EAST CHICAGOS PARAPIJOS VAKARIENĖ

Dar prieš Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimą buvo susirūpinta išdekoruoti parapijos salę, kad tokios šventės metu ir svečiams būtų jaukiau ir rengėjams smagiau. Parapijos ir gyvųjų organizacijų vadovybių susitarimu buvo imtasi darbo talkos būdu. Atsirado pakankamai savanorių taltininkų, kurie savo laisvalaikį paskyrė salės dekoravimo darbams, o pradžia pavieniai parapijiečiai ir organizacijos sumetė šimtinę -- kitą išlaidoms padengti. Vienas čia gimęs lietuvis paaugojo dažus visos salės išdažymui, kad tik lietuvių parapijos salė gražiai atrodytų. Tikrai, talkininkai parodė nepaprastai gražų mostą ir atliko gerą darbą.

Mūsų parapija nėra gausi ir tik suveda galus su galais, bet didesnių remonto išlaidų nepajėgia pakelti, o tvarkytinų dalykų yra daug. Tad š.m. balandžio 26 d. 6 val. vak. gražioje parapijos salėje ruošiamą parapijos vakarienę. Vakarienės metu bus ir

meninė programa. Visi parapijiečiai maloniai kviečiami vakarienėje dalyvauti ir paremti savos parapijos išlaikymą.

VAIŽGANTO MINĖJIMAS

ALTS-gos vietinio skyriaus valdyba š.m. gegužės 2 d. (šeštadienį) ruošia kan. Juozo Tumo-Vaižganto 1000-jo gimtadienio minėjimą. Paskaitą apie Vaižgantą skaitys skyriaus narys Stasys Kalvaitis. Po minėjimo bus narių susirinkimas. Skyriaus valdyba pristatys veiklos planą ir painformuos bėgamaisiais reikalais. Po susirinkimo pašnekesiai bus tęsiami priekavos puoduko.

Naujoji skyriaus valdyba, vadovaujama Irenos Rimkūnienės, atidarė knygų stalą ir vietos lietuvių aprūpina naujausia literatūra. Knygos pardavinėjamos po lietuviškų mišių. Susidomėjimas lietuviškais leidiniais yra gana geras. Sekmės lietuviško darbo bare.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS REIKALAI

ALB-nės vietos apylinkės valdyba š.m. balandžio 12 d. sušaukė informacinį susirinkimą. Pirm. Z. Moliejus pranešė, kad yra sudaryta rinkiminė komisija: K. Pocius, S. Karvelis, P. Nenorta, S. Laureckas ir Iz. Valančius.

I Chicago apygardos atstovų suvažiavimą susirinkimas įpareigojo valdybą parinkti kandidatus ir atstovauti skyriui.

Tarybos rinkimai apylinkėje bus vykdomi Centro valdybos paskelbtu laiku: gegužės 16 d. 14-18 val. ir gegužės 17 d. nuo 9 iki 15 val. liet. parapijos salėje. Gyvai buvo diskutuojamos Centro valdybos rinkimams vykdyti taisyklės ir Garbės Teismo sprendimas. Galimas daiktas, kad rinkimai bus atidėti.

Motinių prisiminimas įvyks š.m. gegužės 10 d. parapijos salėje. Bus paskaita ir meninė dalis. (aj)

GRANDINĖLĖ DETROITE...

Apie "Grandinėlės" šokių koncertą įvykusį balandžio 12 d. Rosary vidurinėje mokykloje galima pasakyti tik tiek, kad jis buvo gražus ir gerai pavykęs. Mokyklos salė turinti 1000 sėdimų vietų, beveik sklidinai buvo pripildyta. Kai kurių apskaičiavimu ten buvo

900 žmonių. Kas gi detroitiešius paskatino taip gausiai į šį "Grandinėlės" šokių koncertą atsilankyti? Vieni važiuo norėdami antrą sykį pamatyti, o kiti smalsumo pagauti ir norėdami išitikinti: ar tikrai "Grandinėlė" jau vietoje lietuvių tautinių šokių, maskoliškus šokius šoka ir kaip tie maskoliško stiliaus drabužiai atrodo.

Taip "Grandinėlė" savo šokiais mus žavėjo, o jos įvairūs drabužiai akyse mirgėte mirgėjo. Šokis po šokio scenoje, kaip televizijos ekrane ėjo ir su maža pertrauka beveik dviejų valandų laikotarpyje visi buvo baigti. Šokių koncertas pradėtas kepurine ir baigtas greitpolke. Suskaičiavau jų programoje buvo įtraukta net 18. Ar tie šokami šokiai visi buvo tautiški ir ar su maskoliška priemaiša, šokio meno nesuprantančiam sunku pasakyti. Tuo reikalu girdėjau salėje kalbančius du asmenis. Vienas klausia antrojo: "Ar daug čia yra maskoliškų šokių įvėltų?" Antrasis atsako: "Šoka vikriai ir gražiai. Kur čia baigiasi tautinis ir kur prasideda maskoliškas sunku pasakyti".

"Grandinėlės" šokėjų drabužiai irgi buvo labai įvairūs. Buvo ir tokių kuriuos teko matyti tik pirmą kartą. Gal ten tarp lietuviškų tautinių drabužių buvo ir maskoliškų. Kai kurie žmonės sako, kad tie kitokie drabužiai įvesti pavairinimui, nes gražiau ir išpūdingiau atrodo. Šiaip ar taip "Grandinėlė" visiems patiko ir visi yra dėkingi LB apylinkės valdybai už jos pakvietimą į Detroitą.

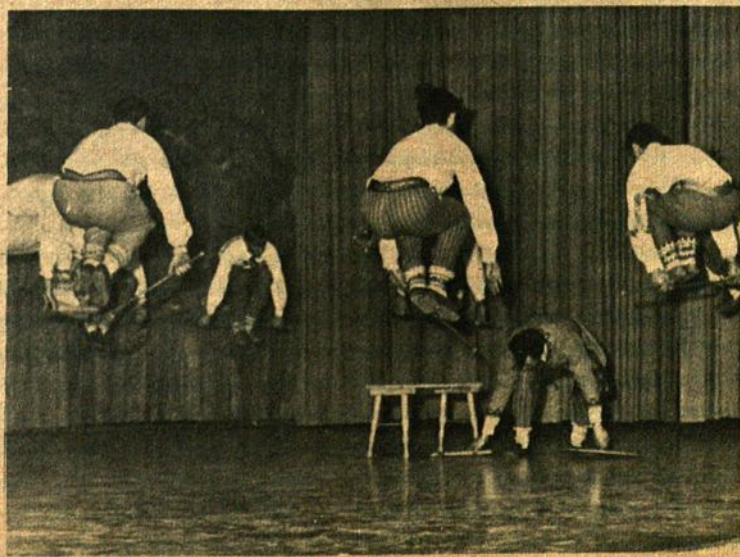
Taip pat tenka džiaugtis, kad čia nebuvo sakomos jokios kalbos ir tuo atvykusių niekas nevargino. Pareiškus padėką ir išteikus puokštę gėlių, koncertas buvo užbaigtas.

A. Grinius

LIETUVIŲ MOTELIS FLORIDOJE

Albina ir Vytautas Tomkus turi motelį Sapphire Sea Motor Lodge, ant vandenyno kranto, 700 Oceah Drive, Juno Beach, North Palm, Florida 33403. Telef. (305) 844-3388. Motelis yra prie A1A kelio, 20 minučių nuo Palm Beach aerodromo. Savininkai kviečia lietuvius pas juos praleisti atostogas, pasimaudyti Atlanto vandenyne ir pailsėti ramioj vietoj. Vasarą kainos už kambarius daug atpigintos.

Skaityk ir platink DIRVĄ

Grandinėlė šoka...

J. Garlos nuotrauka

J. GRAUDA

Apie Vaižganto minėjimus tarybinėje Lietuvoje

Ilgų distancijų kabelis sujungė mus su atatinamu pareigūnu Kaune. Pristatė, kas esame, paklausėme:

-- Daug kur buvo surengti Tumo Vaižganto minėjimai. Mums idomu žinoti, kokiais motyvais vedini, minėjote.

-- Vaižgantas yra neabejotinas buvusio buržuazinio pasaulio kritikas. Kaip Levas Tolstojus, jis demsakavo buržuazinės santvarkos melą ir dviveidiškumą.

-- Tai naujas jo raštų aiškinimas, -- nuste-bome.

-- Tai nėra naujas aiškinimas. Tai yra dalykiškas aiškinimas, akcentuotas jo minėjimuose. Buržuazinio dviveidiškumo sunkmetyje viskas tai buvo sulėpta.

-- Bet gi jis buvo dvasiškis, tai kur radote, kad demaskavo buržuaziją?

-- Jis demaskavo jos groboniškus apetitus. Jis nereikalavo atlyginimo iš besituokiančiųjų. Taip jis sutuokė ir tuos, kas pasirodė išaugo į tarybinio laikotarpio aktyvistus.

-- Bet tai neturi ryšio su jo raštais.

-- Raštai yra gyvenimo būdas, ideologijos taikymas gyvenimui. Vaižgantas prašė buržuazinių valdovų, kad paleistų iš kalėjimo rašytoją Venclovą ir Korsaką.

-- Vėl gi, tai jo humanistinis būdas.

-- Jo humanizmą mes atžymėsime, skirdami jam jo buvusių bažnyčią.

-- Bet mes girdėjome, kad nuo jo bažnyčios sienos nuplėsta jo pakabinta lenta, kur buvo surašyti žuvusieji Sibiro lietuvių batalione lietuviai.

-- Jis nebuvo pakankamai politiškai raštingas. Ir ta lenta neturi nieko bendro su jo humanizmu. Tačiau, skirdami jo atminčiai jo vadovautą maldnamį, mes ten išteigiame buržuazinės Lietuvos veidmainiškumo muziejų. Nuotraukos, schemas, maketai ir dokumentai parodys gyvenimą tų, dėl kurių Vaižgantas sielojosi. Pav. kalėjimo celė, kur kankino Venclovą; arba baudžiamoji stovykla, kur dirbo Korsakas; arba pagrindinė spaus-tuvė, kur draugas Zimanas spaudė pagrindinę Tiesą. Galima net prileisti, kad Vaižgantas per klaidą pateko į dvasinę seminariją. Jeigu jam būtų tekę jaunystėje susipažinti su Iskra, jis būtų nuėjęs lenininiu keliu.

-- Tai labai rizikingos prielaidos.

-- Visiškai tokios pat prielaidos yra Levo Tolstojaus ir Dostojevskio tarybinių laidų pratar-tyje. Kodėl mes turime kitaip galvoti, minėdami Vaižganto sukaktį? Juk tai visasąjunginis požiūris į kiekvieną ankstesnių kartų humanistą.

-- Ar neprileidžiate, kad tarybinės santvarkos metais, Vaižgantas būtų jūsų priešas?

-- Visiškai ne. Mūsų prielaidoms mes turime netgi stipresnių įrodymų, kad kad rusai turi Tolstojaus pratarmei.

-- Kokių gi?

-- Savo testamente Vaižgantas pareiškė, kad jis myli kiekvieną lietuvi, negti "podlecą".

Čia, dėl meteorologinių sąlygų, pasikalbėjimas nutrūko.

KNYGA, APIE KURIĄ VISI KALBA... AR TURITE?

REZISTENCIJA

ROMANAS

R. SPALIS

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. R. Spalio romaną "Rezistencija"
Kaina 6 dol.

Mano adresas:
(pavardė ir vardas)

.....
(namo numeris ir galvė)

.....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO I STAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS

RAJAUSKAITĖS KONCERTAS BOSTONE

Pianistė Julija Rajauskaitė

V. Maželio nuotr.

* PIANISTĖS JULIOS RAJAUSKAITĖS PETRAUSKIENĖS koncertas, rengiamas Naujosios Anglijos Baltų Draugijos, įvyks balandžio 24 d. (penktadienį) 8:30 val. vakare Jordan Hall. Po koncerto visi kviečiami į priėmimą, kuris įvyks Tautinės Sąjungos namuose, 484 E. 4th Street, So. Bostone. Julijos Rajauskaitės – Petrauskiienės pianino koncertas nėra eilinis įvykis Bostono kultūriniam gyvenimui ir tikimasi, kad lietuviškoji visuomenė tai atitinkamai įvertins. Julija Petrauskiene, mums plačiau žinoma,

kaip Julija Rajauskaitė, yra gimusi Amerikoje, mokslininkė Lietuvoje ir vėliau užsienyje. Ji plačiai koncertavo Lietuvoje, Latvijoje, Austrijoje, Vokietijoje, Kanadoje ir JAV. Ji yra muzikos kritikų įvertinta kaip puiki virtuozė, gili interpretatorė ir didelės jėgos pianistė. Savo koncertui Bostone ji pasirinko Liszto muziką. (vi)

VIETNAME SUŽEISTAS
LINAS AUSIEJUS

Bostone plačiai pažįstamų lietuvių Ados ir Petro Ausiejų vienturtis sūnus Linas, pašauk-

šiomis dienomis pasiekęs mūsų knygų skobnius Kazimiero Barėno veikalas Tūboto gaidžio metai yra stipriai provokuojanti proga kalbėti apie jį. Kazimieras Barėnas šykštus savo kūrybine duokle, 1953 metais pasirodė jo patrauklios novelės Giedra visad grįžta, 1957 metais jis išėjo į mūsų knygynus kaip ytin puikių novelių rinkinio Karališka diena autorius. Visa dekada vėliau, 1968 metais, pasirodė jo atsitiktiniai sušitiktimai, kur vertintojai vis kibo prie rinkinio dalinių neišaiškymo vienodo žanro uniformoje.

Kaž kaip susidarė savotiška pažįstama Barėna, kaip Nidos leidyklos dvasia judintoja (spiritus movens), kaip į jėgūną Pradalgį pradininką ir tiesėją, kaip Saujos derliaus suderintoją. Kazimieras Barėnas ta savo nepaprasta energija išleisti per Nidą septyniolika penkias knygas, atrodė, užtemdė trijų knygų autorių. Nelyginant, tokia pakili paskirtis tenka čia Stepui Zobarskui: rašytojas ir leidėjas.

Tačiau, kaip tik tas dvilypumas yra jų abiejų nepaprasto darbo ir gebėjimų žymė. Jie konkretizuoja daugelio darbus. Be jų iš karto kaž kaip liktų tuščia ir šiukštu mūsų, tokia efemerinė literatūros pasaulėje. Ar ne rašytojas, atėjęs prie knygų leidyklos skobnio yra literatas par excellence?

Tokie yra nuostabūs ir žavinčiai-estetiški šio Barėno veikalų pasirodymo palydovai. Tūboto gaidžio metai (didelės 438 puslapių apimties knyga) intriguoja savo pavadinimu. Ne kiekvienam bus suprantamas tas daiktavardinis priedas tūboto, kuriam išaiškinti autorius tik 266 puslapyje teikia paaiškinimą. Tai, nelyginant Mazalaitės Negėstis, kur kai kas ir vienaip ir kitaip norėtų nusakyti, Tūbas yra antraip veltinis, iš vilnų vel tas žiemos apavas. Tačiau autorius vartoja jį tūba nusakyme. Drįstame prieliekti, kad tai vietos tarmės nušvietime. Ir tūbotas gaidys yra smarkiai apžėlusiomis šlaunimis gaidys (autorius, 266 psl.). Tai gana komiškos ir kartu karingos pozvyzos gaidys. Tad tokio gaidžio ženkle nubėgę metai ir yra Tūboto gaidžio metai. Tačiau teks te atrandame 1915 metų vokiškojo visagalinčiojo savo valdžiuje žandary viršininko panašumą į tokį komišką gaidį. Ir pats veikalas apima 1914-1918 metų Pavandenės valsčiaus gyvenimą,ėjusį tokio "gaidžio" ženkle. Visas veikalas yra vokitmečio metai Pavandenės parapijoje.

JURGIS GLIAUDA

cellence? Ir, jeigu literato darbas kasdienės informacijos leidinyje yra žudanti kančia, literato stovėjimas knygų leidyklos priekyje yra palaiminga duoklė visuomenei. Taip yra su Nida ir Barėnu. Mes jam palikome "privilegiją" būti Nidos leidyklos simboliu. Ir tam sugriauti Kazimieras Barėnas davė šį veikalą (Tūboto gaidžio metai), kurį pradėjo rašyti dar prieš išleisdamas savo pirmąjį novelių rinkinį, 1952 metais. Ir baigė 1956 metais. Autorius ne skubėjo šį veikalą leisti. Per dvyliką metų knyga buvo autoriaus dispozicijoje, kol po to įžengė į viešumą.

Tokia nepaprasta yra šios knygos metrika, atsiradimo etapai ir mums, įnykusiems į amerikoniškus tempus, nuostabi nesukuba. Ar tai ne dėlto, kad šiam veikalui autorius skyrė ypatingai atydy dėmesį, pabrėžtinai griežtus reikalavimus iš savęs? Ir kada mes skaitome knygos pasąžus, būdvardžių rinktinumą, įgeriamie saviną epišką santūrumą, kuris perveria kūrinių, nejučiomis prisimename Flauberto L'Education sentimentale, kuris lygiai prieš šimtą metų gimė, kaip ilgo darbo, talento, žinių, kalbos įdėjimo, veriančio žvilgio į buitį ir jos visagalinčias detales, sintezė.

Tačiau tai nėra ir vokitmečio kronika. Įvykius autorius nutęsia toliau, iki savos nepriklausomos valstybės susidarymo, kada ir tamsiausiam Lietuvos kampe, kaž kaip instinktyviai radosi savos valstybės sąvoka, nei išminčių formuliuota, nei pranašų pranešta.

Paėmęs labai mažą Gasiūnų šeimą, sutelkęs to šeimos skirtingų amžių ir temperamentų veikėjas, autorius apsupa juos gyvenamo laiko sąmyšiu, nerimu, pastato prie chaoso briaunos. O aplink juos yra Pavandenės parapija, su jos mažais sodžiais, laukais, liepotu šventoriūmi netoli, ir juda, spurdžia, kenčia nuo priespaudos dešimtys tokių kaip jie patys, Gasiūnai. Skaitytojas tiesiog gėriesi veikiančiųjų (centrinių ir šalutinių) asmenų išbaigtumą. Juose nuolatini susidūrimas su aplinka, ir tai teikia neišsėmiamas progas autoriui atskleisti personažų reakciją į tai, ir demonstruoti pamatus, kurie lemia sprendimus. Pastovios ir lėtos slinkties veiksmas tolydžio pagauna skaitytoją būti, kaip kiekvieno didelio rašytojo veiklą skaitant, tapti vienu iš knygų dalyvių. Tiesiog norisi šaukti Gasiūnui elgtis žlauriau, sugavus didelį savo skriaudėją, bet skaitytojo nuostabai, Gasiūnas sprendžia problemą taip, kaip jis galėjo (su tuo vėliau skaitytojas sutinka) pats išspręsti. Mes išimylime į smarkų pusbernį Ignacą, į Teklę, į nuostabiai atskleistą Gasiūną jo probėginame flirte su Jule, iš pradžių net galima įtarti, kad Gasiūno istorija su Sarčiu turi simboliškas pamašas, kaip kad Borutos Baltaragio maitino žirgai. Bet Barėnas perima realistinį pristatymo būdą, nesuaviuotas šuo liū į abstraktą. Nuostabus yra ir (toks tikras) Ignaco neapsisprendimas, kada savanoriai pradėjo rodytis parapijoje.

Antras intriguojantis viršelio daiktas yra tas, kad nenusakyta kuriam žanrui priklauso veikalas. Tai tikrai skamba savotiška nepaprastybė. Prozos plotyje yra apysaka, apsakymas (dabar okup. Lietuvoje), novelė, romanas, Kiekviena sritis, kad ir kaip modernėtų ir ieškotų naujų formų, instinktyviai segasi ir seną vardą (romanas, naujas romanas, anti-romanas). Tūboto gaidžio metai, mes drįstume, tačiau, pavadinti geru ir išsamiu veikalą pobūdį ir turinį nusakančiu vardu: kronika. Gal būtų ir drąsiau nauju: kronikinių romanu. Čia apstu elementų, kurie teikia tam tikrą skoni, kada veikalas plinta kelio dimensijomis: daug veikėjų, suglausta laikmečio dvasia, epinis pasakojimo būdas. Barėno metai kaž kaip atliepa savo mostu, pločiu ir tūriu Donei laičio metus. Panašumas ypatingai svarus, nes siūžete būrai susitinka su vokišku "valdytoju". Bet tai bus tik išviršinys panašumas. Čia nėra poemos elementų, bet yra Flauberto Sentimentalio auklėjimo išsamumas, kuris jaučiamas visoje savo mosto ir analizės platybėje. Kaip kadaise daugis aną veikalą vadino savo laikmečio kronika lygiai drįstame šį Barėno veikalą vadinti kronika. Ir puikla, nepaprasta, sočiai prisotinta per rašytojo prizmę perkoštą autentiškumą siekiančia kronika.

Tačiau tai nėra ir vokitmečio kronika. Įvykius autorius nutęsia toliau, iki savos nepriklausomos valstybės susidarymo, kada ir tamsiausiam Lietuvos kampe, kaž kaip instinktyviai radosi savos valstybės sąvoka, nei išminčių formuliuota, nei pranašų pranešta.

Paėmęs labai mažą Gasiūnų šeimą, sutelkęs to šeimos skirtingų amžių ir temperamentų veikėjas, autorius apsupa juos gyvenamo laiko sąmyšiu, nerimu, pastato prie chaoso briaunos. O aplink juos yra Pavandenės parapija, su jos mažais sodžiais, laukais, liepotu šventoriūmi netoli, ir juda, spurdžia, kenčia nuo priespaudos dešimtys tokių kaip jie patys, Gasiūnai.

Skaitytojas tiesiog gėriesi veikiančiųjų (centrinių ir šalutinių) asmenų išbaigtumą. Juose nuolatini susidūrimas su aplinka, ir tai teikia neišsėmiamas progas autoriui atskleisti personažų reakciją į tai, ir demonstruoti pamatus, kurie lemia sprendimus. Pastovios ir lėtos slinkties veiksmas tolydžio pagauna skaitytoją būti, kaip kiekvieno didelio rašytojo veiklą skaitant, tapti vienu iš knygų dalyvių. Tiesiog norisi šaukti Gasiūnui elgtis žlauriau, sugavus didelį savo skriaudėją, bet skaitytojo nuostabai, Gasiūnas sprendžia problemą taip, kaip jis galėjo (su tuo vėliau skaitytojas sutinka) pats išspręsti. Mes išimylime į smarkų pusbernį Ignacą, į Teklę, į nuostabiai atskleistą Gasiūną jo probėginame flirte su Jule, iš pradžių net galima įtarti, kad Gasiūno istorija su Sarčiu turi simboliškas pamašas, kaip kad Borutos Baltaragio maitino žirgai. Bet Barėnas perima realistinį pristatymo būdą, nesuaviuotas šuo liū į abstraktą. Nuostabus yra ir (toks tikras) Ignaco neapsisprendimas, kada savanoriai pradėjo rodytis parapijoje.

lio rašytojo veiklą skaitant, tapti vienu iš knygų dalyvių. Tiesiog norisi šaukti Gasiūnui elgtis žlauriau, sugavus didelį savo skriaudėją, bet skaitytojo nuostabai, Gasiūnas sprendžia problemą taip, kaip jis galėjo (su tuo vėliau skaitytojas sutinka) pats išspręsti. Mes išimylime į smarkų pusbernį Ignacą, į Teklę, į nuostabiai atskleistą Gasiūną jo probėginame flirte su Jule, iš pradžių net galima įtarti, kad Gasiūno istorija su Sarčiu turi simboliškas pamašas, kaip kad Borutos Baltaragio maitino žirgai. Bet Barėnas perima realistinį pristatymo būdą, nesuaviuotas šuo liū į abstraktą. Nuostabus yra ir (toks tikras) Ignaco neapsisprendimas, kada savanoriai pradėjo rodytis parapijoje.

Pulkus dialogo valdymas yra dviguba priemonė atskleisti žmogų ir aplinkos nuotaikas. Barėnas savo dialogu ir jo dažnu, ne jo, bet jo personažų humoru, tiesiog sužavi. Ir tas, kas pirmuose knygų puslapiuose, dar neišsivėlus į veikalo apimtį, atrodė kaip perdėtas koleritas, tampa esmine ir neatskiriama veikalo dalimi.

Tokie pat probėginiai yra viešovaizdžio strichai. Aplinkui taip daug tos Pavandenės parapijos gamtos. Nuo jos nei išbėgusi, nei pasitraukusi. Ir pro mūsų užsėstą langelį debesys, prietema ar vidudienio spinduliai neišvengiamai liečia žmogų. Gamta, kaip paskiras įvykis, gyvenimo dalis.

Literatūros siekis yra tiesa, po ilgų ieškojimų nusakė amerikiečių literatūrininkas Dayton Kohler. Ta tiesa yra dviejopa. Autoriaus požiūris gilyn ir aplinkui. Autoriaus prisėmimas pasaulio savin. Ir čia Maupassant, didysis realybės vaizduotojas sutinka, kad greta tos pasaulio tiesos yra iluzijos.

Kiekvienas iš mūsų kuria savo nuosavas pasaulio iliuzijas, sako novelės meistras. Ir autorius neturi kitos misijos, kaip ištikimai atkurti tas iliuzijas, visomis meno priemonėmis, kurias jis geba panaudoti.

Tas citatas naudojame tarti lyg teigimui, kad Barėno Tūboto gaidžio metai veikalas ir yra tas nuostabus konglomeratas, kur tiesa ateina pro sukoncentruotą autoriaus iliuziją (kur viad tikresnė už istoriko pedantiškumą) ir perteikta tomis meno priemonėmis, kurias autorius valdo.

Ir viena iš tų nuostabių, buvančių priemonių yra Barėno kalba, tokia subtiliai-tiksliai, išieškotai-sultinga ir ritmiškai atsverta, kad kiekvienas kalbos skaitinys puošis jo citatomis.

SOVIETINIŲ AGENTŲ APMOKYMAS (I)

VIENAS IŠ DAUGELIO...

Dailus, šiaurietiškos išvaizdos keleivis išlipo Maskvos Jaroslavskio geležinkelio stotyje iš sibirinio traukinio ir lūkuriauo išsiskyręs iš kitų keleivių būrio. Žinomas ne vienu vardu ir įvairiomis pavardėmis, iš tikrųjų jis buvo Kaarlo Rudoph Tuomi, raudonosios armijos karo veteranas, anglų kalbos instruktorius, teikias slaptas informacijas sovietiniam KGB (Komitet Gosudarstvennoi Besopastnosti -- sovietiniam valstybės saugumo komitetui). Kodėl jį iškviatė Maskvon arba kas jį čia pasitiks, jis nežinojo. Bet sekamas jam iš anksto duotas instrukcijas, jis laikė suglaustą lietsargi kairiajame pažastyje ir laukė.

Neilgai trukus prie jo priėjo nepažįstamas.

-- Labas rytas, -- tasai tarė ir tuojau pat paklausė: -- Pasakykite, kaip laikosi jūsų dėdė Efimas?

-- Nemalonu pasakyti, bet jis neseniai pasimirė, -- Tuomi atsakė.

-- Tikrai nemalonu, bet ką darysi. O dabar prašau eiti su manimi.

Abu vyrai susėdo į nedidelį Moskvič automobilį ir nuvažiavo į kariškiams skirtą viešbutį, kur Tuomi buvo nuvestas į trečiąjį aukštą.

-- Štai ir jūsų butas, -- pastebėjo jo palydovas: -- Niekur neišeikite, nes netrukus sulauksite svečių.

Buto puošnumas gąsdino Tuomi. Vien tik miegamasis buvo didesnis už tą vieno kambario butą, kuriame gyveno jis su žmona ir trimis mažais vaikais. Iš miegamojo durys vedė į salioną, kuris buvo dar didesnis ir papuoštas šviežiais skintomis pavasarinėmis gėlėmis. Saliono viduryje stovėjo stalas, apkrautas apelsinais, obuoliais, bananais ir vynuogėmis. Trys bonkos gėrimų: konjakas, škotiška degtinė ir vodka. Prausimosi kambaryje,

išklotame marmurinėmis plytelėmis, buvo net ir vonia.

Valandą pabuvęs savo bute, Tuomi išgirdo, kad kažkas iš koridoriaus atsirakina jo saliono duris. Pamatęs įeinant uniformotus generolą majorą ir pulkininką, Tuomi ramiai išsitempė.

-- Prašau sėstis ir nusiraminti, -- tarė žemaūgis pulkininkas. -- Tarp mūsų formalumas nereikalingas. Beje, ar patenkintas savo butu?

-- Negaliu tikėti, kad čia gyvenu aš, -- Tuomi atsakė.

-- Matai, -- ramiai dėstė pulkininkas: -- neilgai trukus turėsi padaryti didelį apsisprendimą, todėl mes pasistengėme, kad apsisprendžiant jums netrūktų patogumų. O be to, tas parodo, ką galėsi kada nors ateityje turėti, jeigu dabar teisingai apsispręsi.

-- Gal geriau būtų, jeigu eitume tiesiog prie reikalo, -- šiurkštokai įsiterpė generolas. -- Mes galvojame tave siųsti svarbiu ir pavojingam uždaviniui į Jungtines Amerikos Valstybes. Turėsi ten atsirasti ir veikti nelegaliai. Jeigu pagaus, lengviausiu atveju gali laukti daugelio metų kalėjimo. Bet jeigu uždavinį sėkmingai įvykdę grįši, čia tave pasitiks didelis atlyginimas.

Staigus pasiūlymas tapti šnipu ir šnipinėti Amerikoje Tuomi sukrėtė.

-- Aš niekada tokio uždavinio neįsivaizdavau, -- jis pratarė, -- todėl net nežinau, ar aš tokiam darbui būsiu tinkamas...

-- Mes patikrinome jūsų kartoteką ir išnagrinėjome jūsų visą gyvenimą, -- jį pertraukė generolas, -- ir įsitikinome, kad jūs galėsite atlikti tai, kas reikalinga. Vienintelis klausimas yra jūsų sutikimas. Turite visiškai laisvą pasirinkimą ir niekas kitas už jus to nepadarys. Pats uždavinys iš tikrųjų nėra jau toks sunkus, kaip jums dabar iš karto gali atrodyti, bet atvirai šnekan, gali pasitaikyti ir ne visiškai malonių atvejų, su kuriais norėtume jus iš anksto supažindinti. Tėnai turėsi gyventi kaip ir kiekvienas amerikietis, greta to vykdydamas savo uždavinį. Niekada

nė trumpiausiam akimirksniui negalėsi turėti ramybės. Beje, būsi atskirtas nuo savo šeimos ir tai ilgokam laikui.

-- Kaip ilgai? -- paklausė Tumi.

-- Apmokymas čia, Maskvoje, greičiausiai užtruks trejis metus, -- generolas atsakė. -- Tiek investavę į paruošimą, mes norėtume turėti jus tenai ne mažiau kaip trejis metus, o gal ir ilgiau. Juo geriau ten laikysitės, tuo ilgiau pasiliksime.

-- Kas bus su mano šeima? -- pasiteiravo Tuomi.

-- Jiems nieko netruks, -- atsakė generolas.

-- Gal jie gaus naują butą?

-- Gali kiek nusidelsti, bet mes galime užtikrinti, kad gaus, -- prižadėjo generolas. -- Tas dar ne viskas. Mes atsilyginsime dar daugiau. Jūsų alga pakils trigubai ir ją visą galėsi atiduoti savo šeimai, o mes jus aprūpinsime doleriais tiek, kiek tik jums reikės. Kiekvienai metai, jūsų praleisti užsienyje, bus užskaitomi dvigubai į jūsų pensijos stažą. Kai grįšite čia, nebeteks niekuo rūpintis ligi jūsų amžiaus pabaigos. Bet galvoje turėkite dar daug svarbesnį dalyką. Jūs galėsite pagrįstai didžiulis atlikęs paslaugą savo socialistinei tėvynei. Jūs žinosite, kad savo gyvenime atlikote didelį darbą.

Abu karininkai staigiai pakilo.

-- Mes nenorime, kad mums atsakytum tuojau dabar, -- pasakė generolas. -- Savo atsakymą gerai apgalvok. Rytoj mes vėl ateisim pas tave.

Nors ir pavargęs po kelionės traukiniu, tą naktį Tuomi negalėjo užmigti. Tai vaikščiodamas skersai ir išilgai kambarius, tai atsisdėjęs prie lango ir pro jį stebėdamas Maskvos žiburius, jis mintimis perskriejo savo gyvenimą, atvedusį jį iki paskutinio momento. Kadaise dėmesio neverti įvykiai ar nugalstos pastabos dabar ėmė jam aiškėti ir atgauti savo reikšmę. Staiga jis pradėjo galvoti, ar KGB nebus tik metų metais planavusi iš jo pareikalauti apsisprendimo, kurį dabar jis turi atlikti per keleto valandų.

(Bus daugiau)

Los Angeles skautų vadovybė Kaziuko mugėje. Iš kairės: stovyklavietės komiteto narys A. Kazakevičius, tunto adjutantas V. Vidugiris, dvasios vadas kun. R. Kasponis, tuntininkas J. Pakalniškis, draugininkas E. Radvenis, J. Matulaitis, vilkiukų draugininkas P. Abelkis.

LOS ANGELES SKAUTŲ KAZIUKO MUGĖ

Kaziuko tradicinė mugė, suruošta Los Angeles skautų ir skaučių tuntu, praėjo su dideliu pasisekimu. Miela, kad los angeliečiai pilnai įvertina mūsų skautiško jaunimo pastangas išlaikyti tautines tradicijas ir jaunimą gausiai remia ne tik savo atsilankymu bet ir dosnia ranka.

Stalai buvo nukrauti kruoščiais paruoštais mėsais išdirbiniais. Berniukai savo stalus buvo apkrovę puikiais medžio išdirbiniais, su kuriais niekur nebūtų gėda pasirodyti. Mergaitės irgi neatsilikę su savo puikiais audiniais, pagalbė-

lėmis, žiurstukais, tautiškais ir lietuviškais motyvais išsiuvinėtomis staltiesėm. Ypatingai krito į akį meniškai padaryti medžio kelmiai su gintaro papuošalais.

Naujais ir įdomiais buvo atidaryta mugė: vilkiukai su lietuviškos muzikos garsais atsivežė į mugę ir lietuvišką "bobutę" (Nida Griniūtė). Mugę atidarė ir kaspinę perkirpo mūsų mielas konsulas J.J. Bielskus, kuris visuomet mielai prisideda prie skautiškų darbų. Savo trumpam žodyje palinkėjo sėkmės ir toliau dirbti lietuviškame darbe.

Mūsų mieli akademi-

kai skautai kiekvienais metais vis kitokia tema paruošia savo kavinę, kuri labai populiari jaunimo tarpe. Židiniai, daug pajėgesni ir pasiima visus virtuvės darbus, kad pasisektų pasotinti svečius tikrai lietuviškais pietumis. Daug darbo įdėjo V. Jakubauskienė, K. Prišmantas, J. Rukšėnienė, J. Pažėra, V. Sviderskas ir kiti, kurie tiek daug dirbo virtuvėje net nuo šeštadienio.

Pasisekusi mugė duoda daugiau norų ir iniciatyvos ir toliau dirbti ne tik skautybės, bet ir lietuviškų tradicijų bare.

V. Irl.

KATALIKIŠKOS LABDAROS BIČIULIŲ PIETŲS

Bičiulių Pietūs, ypatingas parengimas paremti Nukryžiuoto Jėzaus Seselėms, įvyko balandžio 5 d. Seselių Motiniškuose Namuose, Brocktone.

Tai buvo vienas iš svarbiausių labdaros parengimų Bostono lietuvių gyvenime šiais metais.

Kun. Vincas Valkavičius, Seselių Rėmėjų pirmininkas buvo komiteto moderatorius. Bendram komitetui vadovauja Juozas Lubinas iš South Bostono, ir adv. Jonas Švagždys iš Brocktono.

Kun. Valkavičius, Šv. Kazimiero parapijos Brocktone vikaras ir plačiai žinomas smuikininkas ir rašytojas, sako, kad Seselių nauji ir svarbūs finansiniai reikalai paskatino jų rėmėjus atkartoti Bičiulių Pietus, kurie nešė didelę paramą Seselėms prieš keturis metus.

Jos pasišvenčia jaunimo auklėjimui įvairiose Naujosios Anglijos kolonijose ir ištvermingai neša kylančių kainų ir mažėjančio Seselių skaičiaus našta, teigia kun. Valkavičius.

Be to, tęsia jis, jos daro visas pastangas išlaikyti Mater Dei Mergaičių Akademiją Brocktone. Šv. Juozapo Senelių Namuose Seseles ap rūpina didelį skaičių lietuvių senelių ir ligonių. Bičiulių Pietūs yra vienas svarbiausių šaltinių aukų paremti Seselių labdarinę darbą tarp jau-

nimo ir ligonų bei senelių".

Kolonijų komitetams pirmininkauja sekantieji asmenys: Brockton -- Mykolas Tumonis; So. Boston -- dr. Antanas Kaščius; Cambridge -- Jean Malinauskaitė; Norwood -- Povilas Zukas; Bridgewater -- Annabelle Melville; Waltham -- Charles Karr; Needham -- Longinas Švelnis; Lawrence -- Marijona Phillipienė; Quincy -- Viktoras Waitaitis; Worcester -- Elarija Petraitienė.

Komitetuose veikia: Julija Yakavonytė, Edwardas Waitt, Alfonsas Miškinis, Alice Madden, Susan Barauskienė, Petras Bizinkauskas, Vytautas Yakavonis, Kaye McConnell, visi iš Brocktono; Aleksandras Čapli-

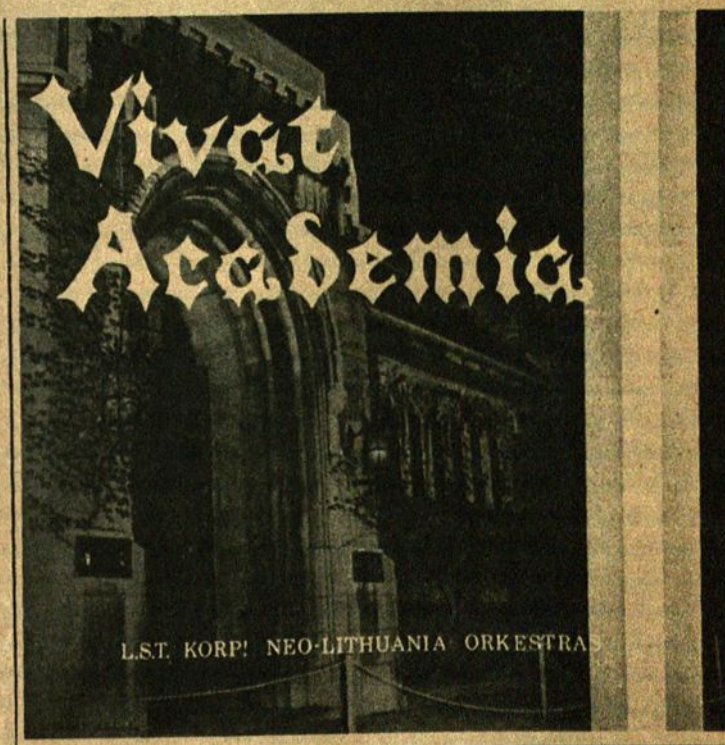
kas, Marijona Druzdienė, dr. Juozas Mikalionis, Feliksas Zaleskas, visi iš So. Bostono.

Komitete taip pat dalyvauja kun. Albertas Kontautas, kun. Aloyzius Klimas, Motina M. Amadeus ir Seselės Carmelita, Celestine, Annuncata, Clement ir Mary Ann.

Šiemet seselės švenčia 25 metų sukaktį perkėlimu Motiniškų Namų iš Scrantono į Brocktoną.

Prie Motiniškų Namų randasi noviciatas, seselių mokytojų pasiruošimo įstaiga ir rekolekcijų centras. Vienuolyno sode yra Mater Dei Mergaičių Akademijs, Šv. Juozapo Senelių Namai ir Spulingosios Motinos Koplyčia. (r)

STUDENTAI DAINUOJA

Lietuviai jau dainuoja nuo pat jaunų dienų. Ir ta meilė dainai riša mus visus. Albumas "Vivat Akademia", jaunimo įgrotas ir įdainuotas, šokių muzika linksmina visus, o patriotiniais žodeliais primena Nemuno šalę...

Tai graži Velykinė dovana jaunimui, o ir vyresniems puikus studento dienų prisiminimas. Albumo kaina \$8.50. Plokštelės gaunamos pas platintojus:

Chicagoje:

Karvelio krautuvėje, 2501 W. 71 St.
Gradinsko krautuvėje, 2512 W. 47 St.
Brazdžionio krautuvėje, 2646 W. 71 St.
Marquette Delicatessen, 2553 W. 71 St.
Feliksas Daukus, 7159 Maplewood Ave.
Endzelis, 3240 So. Halsted

Clevelande:

Dirvoje, 6907 Superior Ave.
Baltic Delicatessen, 677 E. 185 St.

Bostone:

Baltic Florist, 502 E. Broadway
Lendraitis Leonas, 450 E. 7 St.

New Yorke:

Jack Stukas, 1016 Schliefer Rd., Hillside, N. J.
Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y.
Pašukonis Jonas, 86-22 98th St., Woodhaven, N. Y.
Galminas Jonas, 84-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y.

Detroitė:

J. Gaizutis, 571 Grixdale
Sabalis Antanas, 32 Simpson Rd., Rochester, N. Y.

Los Angeles:

A. Skirius, 4366 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.

Toronte:

J. R. Simanavičius, 175 Parkside Dr.

Pirmoji plokštelė "Grojame Jums" gaunama pas B. Brazdžionį, 2646 W. 71 St., Chicagoje.

LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIA

ŠV. PETRO BAZILIKOJE ROMOJE,

pasaulyje garsiausioje vietoje jau baigiama įruošti.

Kiekvienam lietuviui branginančiam savo tautos kankinių atminimą dera būti šio paminklo kurėjų tarpe.

Šių metų liepos 7 dieną koplyčia bus dedikuota.

SAVO AUKĄ ATSIŪSKITE PRIEŠ KOPLYČIOS DEDIKACIJĄ.

Rašykite:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701 W. 68 St., Chicago, Ill. 60629.

WANTED AT ONCE ELECTRICIANS

We have an immediate opening for General Maintenance Men with 8 years experience in skilled trades classification, affording a good knowledge of electricity, electronics, hydraulics, good wages and fringe benefits, apply at the Employment Office Monday thru Friday 8 to 12 and 1 to 5.

UNIVERSAL DIE CAST DIVISION
232 MONROE STREET
SALINE, MICHIGAN
(313) 429-9411

An Equal Opportunity Employer (28-31)

CARBIDE GRINDERS

High level production people needed. 3 years shop experience and references required.

EXCELLENT WAGE OPPORTUNITY

LIBERAL FRINGE BENEFITS INCLUDE:

- 7 PAID HOLIDAYS
- INSURANCE/MAJOR MEDICAL
- HIGHER STARTING RATE
- PAID VACATION
- PENSION
- MERIT INCREASES
- PARKING

APPLY:

MASTER CARBIDE CO.

13930 STANSBURY DETROIT, MICH.
(Nr. Grand River-Schoolcraft)

(28-34)

Los Angeles jaunimo ansamblis "Vakary Aidai" ir "Audros" grupės šokėjai ruošiasi didžiuliam muz. O. Metrikienės "Kartą gintaro pakrantėje..." muzikiniam spektakliui, kuris įvyks geg. 23 ir 24 dienomis Immaculate Heart kolegijos auditorijoje. Šis muzikinis spektaklis įdomus tuo, kad visa muzika: instrumentams, solistams, chorui ir šokiams, sukurta Amerikoje gimusios lietuviškos muzikės. Nuotraukoje: I. Šepetytė, A. Ruigytė, N. Kedis, V. Katilius, S. Stančikas, veikalo režisierius A. Žemaitaitis (susiėmęs už galvos...).

Saugus ir pelningas santaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskaičius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

RUTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525

foto V. MAŽELIS

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: SPALVOTA ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN St. — Ridgewood, N. Y. 11237

• AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS Clevelando skyriaus visuotiname susirinkime, kuriame dalyvavo 72 atstovai, buvo išrinkta nauja valdyba iš šių asmenų:

Inž. Algis Pautienis 53 balsai, A. Jonaitis -- 43, Pranas Razgaitis -- 38, Ingrida Publienė -- 36, V. Palūnas -- 32, K. Žiedonis -- 31, Algis Rutkauskas -- 30. Kandidatais liko p. Šatkauskienė, Neimanaitė ir Sadauskas.

• STASYS BARZDUKAS, PLB pirmininkas atsigulė savaitei į ligoninę sveikatos ištyrimui. Jis yra dr. H. Brazaičio priežiūroje.

• DR. N.K. JUŠKĖNĖ su vyru balandžio 14-18 d. buvo išvykusi į Denver, Col. Ten ji dalyvavo Colorado U-to medicinos fak. postgraduate seminare, skirtame chrominams kvėpavimo takų sutrikimams nagrinėti.

• VYSK. M. VALANČIAUS lit. mokykla savo mokslo metus baigs gegužės 23 d. XII ir VIII skyriaus egzaminai vyks gegužės 9 ir 16 dienomis.

• Anglų kalbos pamokos suaugusiems be atlyginimo dėstomos St. Clair Recreation Center, 6250 St. Clair Ave, prie Norwood pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 10 iki 12:30 ryto.

Norintieji išmokti kalbėti, rašyti ir skaityti angliskai kviečiami įsirašyti

KVIEČIAME Į TALKĄ!

Lietuvių Enciklopedijos leidykla išleidusi eilę vertingų ir kažin ar bepakartojamų leidinių, iš naujo sutelkė jėgas prie ENCYCLOPEDIA LITUANICA, kurios bus 6 tomai. I-sis tomas yra jau išleistas. Maloniai kviečiame į talką ją užsiprenumeruojant.

Clevelande prenumeratas priima: Juozas Stempuzis, p. Balio Gaidžiūno krautuvėje ir Dirvos administracijoje.

Iš anksčiau išleistų leidinių dar turime:

1. Lietuvių Enciklopedija — 36 tomai
2. Vinco Krėvės Raštai — 6 tomai
3. Mūsų Lietuva — 4 tomai.

Tai yra vertingos dovanos bet kuria proga. Jų kainos yra žemos, leidžiant dabar kaštuotų beveik dvigubai. Nedelsiant užsisakykite, nes atsargos yra nedidelės.

Adresas: Juozas Kapočius, 361 W. Broadway, P. O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127, USA. Tel.: Leidyklos — (617) 268-7730, namų (617) 282-2759.

• Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

ATEITININKŲ ŠVENTĖ

Balandžio 25 ir 26 d. d. įvyks Clevelando Ateitininkų šventė. Šeštadienį, balandžio 25 d. 7 val. vakare šv. Jurgio parapijos salėje linksma vakaris. Trumpa meninė programa, vaisės ir šokiai. Dalyvauja visi ateitininkai. Kviečiama atsivesti savo draugus.

Sekmadienį, balandžio 26 d. 10:30 val. ryto pamaldos šv. Jurgio parapijos bažnyčioje už gyvus ir mirusius ateitininkus. Tuoj po pamaldų parapijos salėje akademija. Paskaitą skaitys Federacijos vadovas prof. dr. Justinas Pikūnas.

Visi Clevelando ateitininkai prašomi šioje šventėje gausiai dalyvauti. Asmeniškai kviečiami nebus siuntinėjami.

Ateities Klubo Valdyba

• Telefono abonentinis mokestis Clevelande padidintas. Pagal naują tarifą individualinės linijos mėnesinis mokestis nuo \$6.90 pakeliamas iki \$7.85. Dviejų abonentų ant vienos linijos nuo \$5.40 iki \$6.30.

• METROPOLITAN OPERA Clevelande pradeda 45-tąjį sezoną balandžio 27 d. Public Auditorium su "Cavaleria Rusticana" kurioj dainuos jaunas tenoras Placido Domingo.

Gimęs Ispanijoje, muzikinį lavinimą Domingo gavo Meksikoje, po to jis išvyko į Izraelį, kur davė 280 koncertus pastrečių metų bėgyje. Metropolitan Operoje dainuoja nuo 1968 m.

• GRANDINĖLEI išvykstančiai į Pietų Ameriką, gegužės 16 d. šv. Jurgio parapijos salėje tėvų komitetas ruošia išleistuvių balių.

• CLEVELANDO ARENOJE šį ketvirtadienį, balandžio 23 d. dėl JAV čempionato įvyks wrestling imtynės tarp Johnny Powers ir the Sheik. Rungtynių organizatorius Pedro Martinez sako, kad tai bus įspindžiausios imtynės. Taip pat rungsis moterys Mary Jane, Linda Klein, Lucille Dupre ir Patty Drake.

Bilietai nuo 4 iki 2 dol. gaunami Arenoj ir pas Richman's.

• CLEVELANDO mokyklose mokinių padaryti nuostoliai, vien langų išdaužymai, pernai siekė 200.000 dol., kuriuos turėjo padengti taksų mokėtojai.

• Apdraudos reikalais geriausias patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

KAS NUŽUDĖ LAPINĄ?

Vacys Kavaliūnas

Palaidojus skerdžių Lapiną, neįtikėtina mirties šešėlis perbėga Pagirų sodžių. Saulė giedrai šviečia, ir danguje -- jokie debesėliai. Tačiau nelinksma: vyras grįžta iš kapinių, "kur mirtis viešpatauja, kuri primena kiekvienam, kad ne nū -- ryt ir jo eilė ateis".

Susimąstę ir galvas nuleidę, slenka pamažu ir skirstosi, ties kiekvienu kiemu tai vienas, tai du atsilikdami... Tai tarsi simbolinis ir jų pačių išėjimo preliudias. Ir kalbos jų neįtikėtina -- vis prisimena Lapiną:

-- Kiek čia laiko praslino, kai pas Valainį krikštynose juokavo! Gyvas buvo, sveikas -- ir jau nebėra jo!

-- Aš manau, kad jis žinojo kažką. Nemirsiu -- kalbėjo: -- kol liepa stovės. Nesurojo Grainis jį nukristi, kai jisai mirė.

-- Nusidėjo Grainis, jei tai tiesa. Kad ne jo užsispyrimas, senis dar gal ilgai būtų gyvenęs...

-- Kas jį žinojo, kad tikrai mirs, liepą nukirtus?...

-- Vis dėlto liepos nereikėjo kirsti, broli!

-- Et!... atėjo laikas ir mirė žmogus...

Pagirų sodžiaus vyrų dialoguose iškyla ir skerdžiaus Lapino mirties priežasties klausimas. Šis klausimas kilo, einant Vinco Krėvės kūrybą, ir Clevelando Lituanistiniuose ped. kursuose. Beveik visi kursų lankytojai iš kelių įiems duotų temų pasirinko: KAS NUŽUDĖ LAPINĄ?

Si duos faciunt idem, non idem est -- Jei du daro tą patį nėra tas pat. Tai posakis, pabrėžias žmogaus individualybės principą. Ir kursų lankytojai, sprenddami Lapino mirties klausimą, sustojo prie skirtingų momentų.

Dalia Kavaliūnaitė, nurodžiusi, kad čia gali būti kaltas ir Grainis, nukirtęs liepą, ir pats Lapinas, tvirtai tikėjęs, jog mirsiąs, kai liepa nulus, ir pagaliau jo senatvė, teigia, kad vieno ir visiems priimtino atsakymo būti negali. Kiekvienas, -- sako ji, -- šį klausimą atsako tik pats sau, atsižvelgdamas į įvairias aplinkybes".

Elena Razgaitytė teigia, jog jai atrodo, "kad skerdžius pats buvo kaltas": jis tvirtai tikėjęs čigonės žodžiais ir, liepą nukirtus, praradęs norą gyventi, atsigulęs ant žemės, persiūšdęs ir miręs.

-- Aš manau, -- sako Danutė Sušinskaitė, --

kad didžiausias nusikaltimas yra čigonės.

Daiva Bielinytė, pabrėžusi labai intymius Lapino ryšius su gamta, sako, kad čia kaltas ir Grainis, liepą nukirtęs, ir pats skerdžius: jis "Neturėdamas noro gyventi ir tikėdamas kadaise čigonės išpranašauta ateitimi, lengvai pasidavė ligai".

Stasė Kazlauskienė, nurodžiusi, kad Lapinas labai artimai buvo susijęs su gamta, o ypač liepa, kuri jam "buvo lyg šventa, teigia:

-- Kaip ilgai Lapinas dar būtų gyvenęs -- nežinia, bet nebūtų taip greitai miręs. Grainis, nukirdamas liepą, pagreitino Lapino mirtį.

Daug griežčiau, pabrėždama ir likiminį momentą, Grainį kaltina Aldona Kavaliūnaitė:

-- Mano manymu, -- sako ji, -- Grainis, nu-

kirdamas liepą, Lapiną pribalgė psichologiškai. Tam tikra prasme Grainis jį nužudė, nes jam buvo lemta gyventi tol, kol liepa gyvens.

Visiškai skirtingai skerdžiaus mirties priežasties klausimą sprendžia Kazys Razgaitis:

-- Kalčiausia, -- sako jis, -- Valainienė. Jei krikštynose nebūtų kilę ginčai, Lapinas gal dar ir šiandien būtų gyvas. O diskusijas pradėjo ne kas kitas kaip Valainienė, jos pasakymas: "Kad taip mano valia, aš tą liepą seniai būčiau nukirtusi".

Tai tėra tik keletas akimirkų, trumpai su stojant prie kai kurių kursų klausytojų rašinių momentų, sprendusių Lapino mirties priežasties klausimą. Viena klausytoja, Nijolė Balčiūnienė, buvo pasirinkusi kitą temą: "Dangaus ir žemės sūnų prologas ir gimtosios nuodėmės dogma". Tačiau prie jos sustoti čia -- būtų nukrypimas.

Z. DAUTARTAS RAŠO JAV VICEPREZIDENTUI

Zigmas Dautartas, gyvenantis Clevelande, parašė viceprezidentui Spiro T. Agnew laišką, išreikšdamas pagarbą už jo drąsą kovoje su įvairiais kairiųjų žurnalistų spaudoje, televizijoje ir radijoje komentatorių tiesos iškraipymais, perduodant žinias visuomenei.

Laiške Z. Dautartas primena, kad jau atėjo laikas prezidentui, senatui, atstovų rūmams, teismams ir policijai, imtis visų reikalingų priemonių, kad: naujosios kairės, progresyviųjų, S.D.S. ir t.t. kenksmingi veiksmai, kurie nukreipti prieš JAV demokratinę santvarką, būtų sustabdyti, nes tie, įvairūs kairieji bei komunistai, nesiekia demokratijos pagerinimo JAV bet jos sunaikinimo. Jų tikslas yra, keliant riaušes gatvėse, griauinant universitetų mokslo tvarką ir discipliną bei deginant pastatus, nuteikti JAV visuomenę prieš legaliai išrinktą, demokratine valdžią ir to pasekoje privesti kraštą prie revoliucijos ir komunistinės diktatūros kurioje asmuo tampa beverčiu valstybės daiktu.

Kairieji JAV politiką vadina "imperialistine" bet tuo pačiu metu užmerkia akis prieš tikrąją Sov. Rusijos imperializmą, kuris laiko pavergęs krikščioniškas kultūros tautas: Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Sov. Rusijos tankai sutriuškino Vengrijos ir Čekoslovakijos patriotų sukilimą, kurie siekė jų tautoms laisvės. Komunistai padalino Vokietiją spygliuotų vielų, geležies ir betono siena, prie kurios nužudė šimtus vokiečių bėgusių iš "komunistinio rojaus".

Įvairūs JAV kairieji, kartais save vadiną "liberalais", nenori matyti kad Sov. Rusijos rašytojai, kurie siekė kurybinės ir pilietinės laisvės buvo nutelsti ir ištremti į koncentracijos sto-

vyklas, kuriose šalia rusų tautybės piliečių, milijonai kencia ir miršta pavergtų tautų piliečių: lietuviai, latviai, estai, ukrainiečiai, totoriai, gruzinai, uzbekai ir t.t. Tie visi faktai yra ignoruojami JAV kairiųjų ir komunistų. Tos grupės neturi jokios nacionalinės savivarbos ir atsakomybės jausmo JAV-ėms. Jų tikslas -- JAV demokratijos sunaikinimas.

Baigdamas laišką Dautartas kreipėsi į prezidentą sekančiais žodžiais: "Jau atėjo laikas visiems JAV kairiesiems žinoti, kad demokratija tai nėra pamestos mėsos gabalas, kurios dalį galėtų atsisakiti kiekvienas palaidas šuo tol, kol nieko iš jos nebeliks.

Demokratija -- gyvas, augantis, gražus medis, kuris turi būti prižiūrimas rūpestingo sodininko. Kada viena šakoto medžio suseraga ar tampa užpulta parazitų, ta šaka turi būti nuplauta ir sudėginta, kad neužkrėstų liga visą medį."

Šių metų kovo 4 d. viceprezidentas Agnew per savo sekretorių C. Stanley Blair, atsiuntė Z. Dautartui laišką, kuriame viceprezidentas dėkoja už laišką pareikštas mintis, užtikrindamas Z. Dautartą, kad į jo pareiškimus bus atkreiptas rūpestingas dėmesys.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

BALANDŽIO 25-26 D. Ateitininkų šventė.

• GEGUŽES 16 d. Grandinėlei paremti parengimas.

• GEGUŽES 23 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos mokslo metų užbaigimo vakaras.

• GEGUŽES 24 d. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas.

RUGSEJO 12 D. Abiturientų pristatymas - balius, Ruošia LB Ohio apyg. jaunimo sekcija.

RUGSEJO 26 D. Dirvos vakaras.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Už įvairius taupymo sertifikatus moka

5 1/4% iki 7 1/2%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukites bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.

35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

Cleveland, Ohio

6621 Edna Avenue

361-1763

936 East 185th Street

531-7770

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą -- kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

JAV LB CENTRO VALDYBOS PAREIŠKIMAS

JAV LB Centro valdyba susipažinusi su 1970 balandžio 6 d. Garbės teismo nutarimu, paruoštų rinkiminių taisyklių VI-tai Tarybai reikalui, savo posėdyje š.m. balandžio 14 d. nutarė Centro valdybos paruoštas rinkimines taisykles, kurios atitinka taisyklėms renkant III, IV ir V JAV LB Tarybos atstovus, pakeisti Garbės teismo pageidaujama teismo pageidaujama prasme, būtent:

1. kad kilusieji rinkiminiai nesklaidumai būtų sprendžiami Garbės teismo ir

2. kad Tarybos atstovų skaičius paskiroms Apygardoms būtų Centro valdybos jau iš anksto nustatytas, turint galvoje 37 Tarybos narių skaičių.

JAV LB CENTRO VALDYBA

• JAV IR KANADOS lietuvių mokytojų studijų savaitėje, kuri vyks rugpjūčio 16 - 23 d. Dainavoje išanginę paskaitą skaitys prof. Antanas Salys tema: "Kodėl lietuvių kalba svarbi lyginamajai indoeuropiečių kalbotyrai", o mokyti. Dalia Orantaitė skaitys paskaitą: "Vietinės mokyklos metodų pritaikymas lietuviškoje mokykloje".

CHICAGO

PAGERBS POVILĄ DARGĮ

Balandžio 25 d., šeštadienį, 7:00 val. vak., SLA 228 kuopa Chicagoje rengia iškilmingą po būvį, kuriame pagerbs SLA prezidentą Povilą P. Dargį.

Tai pirmas kuopos balius su šokiais. Norima ne tik arčiau susipažinti, bet kad pirmame pokylyje būtų galimai daugiau svečių.

Norima pagerbti ilgą

metį SLA prezidentą.

Pobūvyje bus gero maisto ir geros muzikos. Su vakariene auka \$5.00. Tuoju po vakarienes bus supažindinti keli veikėjai, o vėliau šokiai. Pagerbimas vyks Marquette Hall patalpose, 6910 So. Western Ave.

• REGINA JASIŪNAITĖ, duktė Jono ir Marijos Jasiūnų iš Evanston, Ill. drauge su grupe kitų Pan American oro linijos palydovių, balandžio 6 d. išskrido 4 savaitėms į Maskvą. Ten jos turės specialų rusų kalbos kursą.

PRANEŠIMAS

1970 m. balandžio 26 d., 2 val. p. p. B. Pakšto salėje, 2801 W. 38 St. Chicagoje Lietuvių Taryba šaukia metinę konferenciją. Visos organizacijos ir klubai prašomi tą dieną konferencijon atsiųsti savo atstovus.

Chicago L. Taryba

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

M. Kazlauskas, Phila.	2,00
E. Armanienė, Baltimore	7,00
P. Janulaitis, Hawthorne	1,00
V. Šliupas, El Cerrito	3,00
JAV LB Detroito Apyl.	10,00
J. Šiaučionas, Cleveland	2,00
M. Smelstoriū, Euclid	2,00
P. Dirda, Chicago	7,00
V. Bitinas, Detroit	2,00
J. Račila, Cleveland	2,00
A. Čepulis, Phila.	1,00
J. Jakštys, Chicago	2,00
J. Budrys, Chicago	2,00
A. Aželis, Cleveland	7,00
V. Ambraziejus, Newark	1,00
R. Nemickas, Highland	5,00
F. Šeštokas, St. Petersburg	2,00
A. Juškevičius, Cicero	2,00
S. Jankauskas, Toledo	5,00
J. Saladžius, E. St. Louis	2,00
J. Žvynys, Chicago	10,00
S. Mankus, Chicago	2,00
J. Ramūnis, Victoria	2,00
J. Atkočaitis, Detroit	2,00
J. Liutkonis, Boston	2,00
J. Merkys, Hartford	1,00
J. Šulaitis, La Grange Pk.	6,00
P. Pajojus, Detroit	1,00
A. Klupšas, Toronto	2,00
M. Mažeika, St. Joseph	2,00
J. Lepeška, Richmond Hts.	2,00
A. Lapinas, Chomedey	2,00
J. Abraitis, Cleveland	1,00
V. Melynkas, Riverside	7,00
B. Radzivanas, Richmond Hill	5,00

TORONTO

• LIETUVIŲ NAMŲ VALDYBA savo pirmajame po susirinkimo posėdyje, kuris įvyko balandžio 10 d., pareigomis pasiskirstė šiaip: A. Petryla -- pirmininkas, P. Bastys -- vicepirm., E. Jurkevičienė -- vicepirm. šėrų atskaitomybės reikalams, P. Kvedaras -- sekretorius, V. Petraitis -- ūkio vedėjas, Vl. Germanavičius -- išdinininkas ir J. Grimas -- parengimų vadovas.

Taip pat ta pačia proga buvo aptarta visa eilė kitų svarbių ir aktualių klausimų.

• TUKSTANTASIS LIETUVIŲ NAMŲ ALUTIS įvykęs balandžio 10 d. sutelkė nemažą būrį lietuvių visuomenės, kuri grojant orkestrui gražiai ir jaukioje nuotakoje praleido vakarą. Staliukai buvo papuošti puikiomis gėlėmis, kurias padovanojo, dėjęs Lietuvių Namų veiklai kertinį akmenį ir buvęs jų valdybose, gėlynų savininkas K. Dalinda. Paruoštas staliuką su vaisėmis laimėjo A. Putrienė. Atsilankiusių svečių pageidavimu panašaus pobūdžio alučiai su šokiais yra numatomi daryti dažniau.

ROCHESTER

BALTUONIO PARODA

Rochesterio Lietuvių Tautinės Sąjungos Skyrus rengia Prano Baltuonio medžio skulptūros kūrinių parodą. Jis daugeliui žinomas savo parodomis Montrealy, Toronte, Bostone, Clevelande, Chicagoje ir New Yorke.

Medžio šaknys, apdirbtos stebėtinu sugebėjimu, virsta pamergėm, šokėjom, deivėm, paukščiais, grybais ar sunkiai išpėjamosiomis pasakomis -- kūriniams, tinkančiais geriausiems salionams ar meno muziejams.

Parodos atidarymas -- gegužės 2 dieną, šeštadienį, 7 val. vakare; tąsą -- gegužės 3 dieną, sekmadienį, po pamaldų. Parodos vieta -- Šv. Jurgio lietuvių parapijos salė. Įėjimas nemokamas. (JK)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

New Yorko Operetės moterų choras metiniame koncerte balandžio 11 d. Maspeth, N.Y. su dirigentu muz. M. Cibu. Apačioje dalis publikos. Prieky deklamuoja aktorius L. Barauskas.

L. Tamošaičio nuotraukos

NEW YORK

• NEW YORKO "OPERETĖS" moterų choro 51-sis metinis koncertas įvyko balandžio 11 dieną, Lietuvių Piliečių klubo

VASARVIETEI IESKOMI TARNAUTOJAI

Cape Cod lietuvių vasarvietei vasaros sezonui ieškoma: 2 mergaitės padaviniuoti į stalą ir tvarkyti kambarius ir 2 moterys -- virtuvės darbams.

Dėl sąlygų kreiptis raštu: Marija Jansonas, 15 Rosedale St., Boston, Mass. 02124.

PRATĖSIAMAS KONKURSAS

ALIAS ir PLIAS skelbia Lietuviško Vasarnamio konkurso projektų įteikimo data pratęsta nuo balandžio 15 d. iki gegužės 15 d.

Projektus prašome siųsti šiuo adresu: ALIAS, 4607 Anderson Rd., Cleveland, Ohio 44121.

Konkurso Jury komisija sudaryta iš šių asmenų: prof. arch. J. Kova-Kovalskis, inž. J. Augustinavičius, arch. E. Kersnauskas, arch. A. Liutkus, arch. J. Premeneckas.

Konkurso rezultatus bus paskelbti per X ALIAS - PLIAS suvažiavimą Toronte, š.m. geg. 30 d.

Lietuviško vasarnamio projektų vertinimo komisijos pirmininkas inž. J. Augustinavičius tariasi konkurso reikalais su arch. J. Kulpavičiumi Toronte.

salėje, Maspeth, N.Y. Programoje dalyvavo newyorkiečiams dar mažai pažįstami chigagiečiai dramos aktorius Leonas Barauskas ir muz. Darius Lapinskas. Jų deklamacijas palydėjęs pritaikyta muzika. Programai vadovavo New Yorke gyvenęs bet lietuviams dar nematytas TV aktorius Vytautas Gruzdys.

Moterų choras diriguojamas muz. M. Cibo. Atliko eilę dainų ir sunkesnių kūrinių akomponuojant muz. A. Kačanauskui. Scenos dekoracijos buvo dail. J. Juodžio. Choro valdybos pirmininke yra L. Gudelienė.

Šokiams grojo Gutauskų orkestras.

• LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ Rytų Apygardos suvažiavimas įvyks š.m. balandžio 26 d. New Yorke. 11 val. mišios už žuvusius laisvės kovotojus ir partizanus Viešpaties Atsimainymo parapijos bažnyčioje 64-25 Perry Ave., Maspeth, N.Y. Mišias atnašaus ir pamokslą pasakys prel. J. Balkūnas. Organizacijos pakviestos atsiųsti savo vėliavas į pamaldas. 12 val. parapijos salėje 64-08 56th Rd. registracija; 12:30 posėdžiai, apygardos ir sambūrių pranešimai, LFB atstovo Vliko valdyboje R. Kezio pranešimas.

paskaita "LFB ateities veiklos gairės" -- skaito A. Sabalis; apygardos naujos valdybos rinkimai.

Suvažiavimo proga rengiamas viešas žuvusiųjų dėl laisvės kovotojų ir partizanų pagerbimas: toje pat salėje 5 val. p.p. Vl. Ramojaus knygos "Kritusieji už Laisvę" II tomo pristatymas, kurį praves V. Volertas; ištrauką iš knygos skaitys T. Alinskas. Meninė dalyje dainuoja sol. O. Pliuškonienė, akompanuojant A. Abends ir Dainuojančios Rūtos -- I. Šiugždaitė ir D. Melninkaitė. Deklamuoja I. Veblaitienė.

WASHINGTON

TAMOŠAIČIŲ PARODA

Dailininkai A. ir A. Tamošaičiai su savo au-diniais ir tapybos darbais dalyvavę daugelyje parodų Kanadoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose, Kanados vyriausybės apdovanoti šimtmečio medaliu už dailės veiklą kanadiečių tarpe. Kanados ambasados Washingtono kvietimu, rengia savo meno kūrinių parodą Washingtono ambasados patalpose Information and Cultural Affairs Section N & 18th St. N.W. Paroda atidaryma š.m. balandžio mėn. 25 dieną ir tęsis ligi balandžio 30 dienos.

Parodą galima lankyti: šeštadienį nuo 10 ligi 2 v. pp. Sekmadienį nuo 2 ligi 5 val. p.p. o darbo dienomis nuo 9:30 ryto ligi 5 v. p.p.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

M A L E

MACHINISTS EXPERIENCED PREFERRED ON MILLS & LATHES

Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Steady work. 50 ¢ hour work week. Fringe benefits.

WEBCO MACHINE

PRODUCTS

10001 MEECH AVE.
CLEVELAND, OHIO

(29-35)

LITUANIKOS PARKAS BEVERLY SHORES, Indianoje, jau pradėtas realizuoti... Dideliam lankytojų nustebimui žemės darbai teniso aikštėms ir prūdo apipavidalinimui jau atlikti. Didžiausias siurprizas -- pamatai būsimajam jubiliejinei skulptūrai taip pat išplinti. Nuotraukoje architektas E. Masiulis, kuris prižiūri konstrukciją, aiškina Dr. K. Ambrozaičiui Lituaniškos Parko Fondų telkimo vadovui ir J. Mildažiui Lietuvių Klubo pirmininkui apie 34 tonų svorio pamatus būsimam paminklui jau sukonstruotus dekoratyvinio tvenkinio centre. Paminklą sukūrė skulpt. J. Bakis. The News Dispatch išdėjo pirmame puslapy skulptūros nuotrauką ir platų aprašymą apie baigiamą įrengti Lituaniškos parką.